

Komparace nabídky investičního životního pojištění a návrh pojistné ochrany prostřednictvím investičního životního pojištění pro konkrétního klienta

Bc. Jana Berková

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana BERKOVÁ**
Osobní číslo: **M09746**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**

Téma práce: **Komparace nabídky investičního životního pojištění
a návrh pojistné ochrany prostřednictvím
investičního životního pojištění pro konkrétního
klienta**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte literární rešerši vztahující se k životnímu pojištění se zaměřením na investiční životní pojištění.

II. Praktická část

- Analyzujte nabídku uvedených produktů u vybraných pojišťoven ČR.
- Provedte komparaci vybraných produktů investičního životního pojištění u vybraných pojišťoven.
- Na základě provedených analýz zpracujte a zhodnoťte projekt pojistné ochrany prostřednictvím investičního životního pojištění pro konkrétního klienta.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] CIPRA, T. Pojistná matematika. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 1999. 398s. ISBN 80-86119-17-3.
- [2] ČEJKOVÁ, V. Pojistný trh. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 119s. ISBN 80-247-0137-5.
- [3] DAŇHEL, J. a kol. Pojistná teorie. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2005. 332s. ISBN 80-86419-84-3.
- [4] DUCHÁČEK, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224s. ISBN 978-80-86929-51-4.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jiří Polách
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: 24. června 2011
Termín odevzdání diplomové práce: 15. srpna 2011

Ve Zlíně dne 24. června 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
 - bez omezení;
 - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10.8.2011.....

Bubová.....

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V diplomové práci se snažím o porovnání nabídky jednotlivých investičních životních pojištění u pěti vybraných pojišťoven a o následný výběr nejvhodnějšího produktu pro konkrétního klienta. Práce je koncipována do dvou částí, části teoretické a praktické. Teoretická část obsahuje obecné poznatky o pojišťovnictví, pojistném trhu a o pojištění, zejména životním. V praktické části jsou popsány jednotlivé pojišťovny a nabídka jejich produktů – investiční životní pojištění. Na základě výběru nejvhodnějšího produktu pomocí fuzzy metodologie je proveden návrh pojistné ochrany pro zvoleného klienta.

Klíčová slova: pojištění, pojišťovna, životní pojištění, investiční životní pojištění, pojistný trh, fuzzy metodologie.

ABSTRACT

In my diploma thesis named I compare selection of five life insurance offers which leads to the best and the most suitable product for specific client. Thesis is dividend into two parts, theoretical and practical. First section describes general knowledges of insurance industry and insurance market, especially life insurance. Practical part deals with single life insurance offer description and comparsion. These selection is subject to fuzzy-methodology research afterwards. Result leads to suggestion of most suitable life insurance product for specific client.

Keywords: insurance, insurance company, life insurance, investment life insurance, insurance market, fuzzy methodology.

Chtěla bych na tomto místě poděkovat vedoucímu mé diplomové práce Ing. Jiřímu Poláchovi za odborné vedení a poskytnuté rady.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 HISTORIE A VÝVOJ POJIŠTĚNÍ	12
1.1 POČÁTKY POJIŠTĚNÍ VE SVĚTĚ.....	12
1.2 ETAPA POJIŠTĚNÍ SPOJENÁ S ROZVOJEM OBCHODU A ŘEMESEL.....	13
1.3 POJIŠŤOVNICTVÍ V OBDOBÍ 14. – 18. STOLETÍ.....	13
1.3.1 Dodsnuv princip.....	14
1.3.2 Vznik prvních pojišťoven.....	15
1.4 POJIŠŤOVNICTVÍ V OBDOBÍ 19. STOLETÍ.....	15
2 HISTORIE POJIŠŤOVNICTVÍ NA ÚZEMÍ ČR	17
2.1 POČÁTKY POJIŠŤOVNICTVÍ NA ÚZEMÍ DNEŠNÍ ČESKÉ REPUBLIKY.....	17
2.2 POJIŠTĚNÍ V PODMÍNKÁCH ČESKÉ REPUBLIKY PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE.....	18
2.3 ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN (ČAP).....	20
2.4 ZMĚNY NA POJISTNÉM TRHU PO VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE.....	21
3 POJIŠTĚNÍ	23
3.1 POJISTNÝ VZTAH A POJISTNÁ SMLOUVA.....	23
3.2 FORMY POJIŠTĚNÍ.....	24
3.3 ZÁKLADNÍ KLASIFIKACE POJIŠTĚNÍ.....	24
3.3.1 Soukromé (komerční) pojištění.....	24
3.3.2 Sociální pojištění.....	26
3.3.3 Zdravotní pojištění.....	26
3.4 POJIŠTĚNÍ Z PRÁVNÍHO HLEDISKA.....	27
3.4.1 Dobrovolné pojištění.....	27
3.4.2 Povinné pojištění.....	27
4 UKAZATELE VÝVOJE POJIŠTĚNÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ	28
4.1 POJISTNÝ TRH V ČESKÉ REPUBLICE.....	28
4.1.1 Předepsané pojistné.....	28
4.1.2 Pojistné plnění.....	30
4.1.3 Škodovost.....	31
4.1.4 Pojištěnost.....	31
4.1.5 Počet pojišťoven.....	31
4.1.6 Další ukazatelé úrovně pojistného trhu.....	32
5 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	34
5.1 ZÁKLADNÍ DRUHY ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	34
5.1.1 Rizikové životní pojištění.....	34
5.1.2 Kapitálové životní pojištění.....	35
5.1.3 Investiční životní pojištění.....	36
5.1.4 Důchodové pojištění.....	36
5.1.5 Pojištění dětí.....	36
5.2 PŘIPOJIŠTĚNÍ K ŽIVOTNÍMU POJIŠTĚNÍ.....	37
5.3 DAŇOVÉ ZVÝHODNĚNÍ ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	37
6 INVESTIČNÍ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	39
6.1 PROGRAMY INVESTOVÁNÍ V ŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍ.....	39
6.2 VÝHODY A NEVÝHODY INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ.....	40
6.2.1 Výhody investičního životního pojištění.....	40
6.2.2 Nevýhody investičního životního pojištění.....	41
PRAKTICKÁ ČÁST	42

7	ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	43
8	CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN A JEJICH PRODUKTŮ INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	44
8.1	ČSOB POJIŠŤOVNA, A.S.	44
8.1.1	Investiční životní pojištění ZFP ŽIVOT +	45
8.2	ČESKÁ POJIŠŤOVNA, A.S.	46
8.2.1	Investiční životní pojištění DYNAMIK PLUS	47
8.3	GENERALI POJIŠŤOVNA, A.S.....	48
8.3.1	Investiční životní pojištění FUTURE.....	49
8.4	KOOPERATIVA POJIŠŤOVNA, A.S.	50
8.4.1	Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA 7BN	51
8.5	AVIVA ŽIVOTNÍ POJIŠŤOVNA, A.S.....	53
8.5.1	Investiční životní pojištění Aviva EasyLife	54
9	KOMPARACE NABÍDKY INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ U VYBRANÝCH POJIŠŤOVEN.....	57
9.1	FUZZY METODOLOGIE	57
9.2	SROVNÁNÍ POJISTNÝCH PRODUKTŮ VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN.....	58
9.3	ZHODNOCENÍ VYBRANÝCH PRODUKTŮ INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	63
10	PROJEKT NÁVRH POJISTNÉ OCHRANY PROSTŘEDNICTVÍM INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ PRO KONKRÉTNÍHO KLIENTA.....	66
10.1	URČENÍ POJISTNÉHO Z PAPIROVÉHO SAZEBNÍKU	66
10.1.1	Hlavní pojištěný	66
10.1.2	Pojištění dětí.....	69
10.2	URČENÍ POJISTNÉHO POMOCÍ ELEKTRONICKÉHO KALKULÁTORU.....	71
10.2.1	Výpočet pojistného pomocí elektronického kalkulátoru.....	72
10.3	VÝVOJ POJIŠTĚNÍ V JEDNOTLIVÝCH LETECH.....	74
	ZÁVĚR.....	77
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	78
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	82
	SEZNAM OBRÁZKŮ	83
	SEZNAM TABULEK.....	84
	SEZNAM PŘÍLOH.....	85

ÚVOD

Pojištění a pojišťovnictví zasahuje přímo či nepřímo do každodenního života všech ekonomických subjektů a má svoji nezastupitelnou roli ve stabilizaci ekonomické úrovně těchto subjektů. Slouží jako nástroj finanční eliminace negativních důsledků nahodilosti, tedy pokud nastane nějaká nepředvídatelná negativní událost, pojištění tuto událost zmírní.

Dnes je životní pojištění velmi moderním produktem, který se dostává stále více do popředí zájmu široké veřejnosti. To je způsobeno hlavně změnou demografické struktury obyvatelstva, změnou postavení a úlohy rodiny ve společnosti i nepříznivým vývojem státních systémů sociálního zabezpečení. Tyto příčiny vyvolávají tlak na nutnost provedení penzijní reformy, kde by životní pojištění hrálo svou nezastupitelnou roli.

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma Komparace nabídky investičního životního pojištění a návrh pojistné ochrany prostřednictvím investičního životního pojištění pro konkrétního klienta. Cílem mé práce je najít nejvýhodnější produkt a poté navrhnout pojistnou ochranu pro konkrétního klienta právě prostřednictvím tohoto produktu.

Práce je koncipována do dvou na sebe navazujících částí. Pro pochopení problematiky životního pojištění v první části objasním historii a význam pojišťovnictví, vysvětlím základní znalosti z oboru pojišťovnictví, základní klasifikaci pojištění, hlavní ukazatelé pojistného trhu a dále se zaměřím na životní pojištění zejména investiční. Zdrojem informací k teoretické části bude odborná literatura z oblasti pojišťovnictví.

V praktické části budou podrobně popsány pojišťovny a jejich produkty investičního životního pojištění. Poté bude provedeno srovnání investičních životních pojištění vybraných komerčních pojišťoven, přičemž nejprve bude popsána fuzzy metodologie, pomocí které bude provedeno toto srovnání a následný výběr nejvhodnějšího pojistného produktu. Pro analýzu jsem si vybrala pět pojišťoven, které působí na českém trhu. Jedná se o Českou pojišťovnu a.s., ČSOB Pojišťovnu, a. s., člen holdingu ČSOB, Generali Pojišťovnu a.s., Kooperativu pojišťovnu, a.s., Vienna Insurance Group a Avivu životní pojišťovnu, a.s., která nabízí čistě životní pojištění. Zdrojem informací k této praktické části budou interní a internetové zdroje a také konzultace s odborníky v oboru pojišťovnictví. V závěru uvedu vlastní návrh pojistné ochrany pro zvolenou klientku. Tento návrh provedu dvěma způsoby – pomocí papírového sazebníku a elektronického kalkulátoru.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE A VÝVOJ POJIŠTĚNÍ

Pojištění má historii dlouhou zřejmě více, než 4 tisíce let, neboť s rodící se kulturní lidskou společností vzniká snaha odstranit či alespoň zmírnit finanční následky způsobené nepříznivými nahodilými událostmi. První dochované zmínky pocházejí z období kolem roku 2500 před Kristem a byly spojeny především se vzájemným krytím ztrát, hlavně v souvislosti s krytím výdajů na pohřby a také v souvislosti s přepravou zboží pomocí karavan. V tomto období je často těžké odlišit pojišťovací činnost od činnosti podpůrné a charitativní. [9, 10, 11]

1.1 Počátky pojištění ve světě

- EGYPT – 2500 let před našim letopočtem

Z nejstarších dochovaných historických pramenů se dovídáme, že v této době ve starém Egyptě uzavírali kameníci vzájemné dohody o společném krytí nákladů na pohřeb v případě, že by zemřel některý z jeho členů. Tyto náklady byly uhrazovány z pravidelně vybíraných příspěvků.

- BABYLÓNSKÁ ŘÍŠE – 2000 let před n. l.

V tomto období v Babylónské říši vládl král Chammurabi, který zavedl první právní úpravu týkající se pojištění, jež byla vytesána na sloupu před Chammurabiho palácem. Majitelé karavan uzavírali dohody o vzájemném krytí škod, jež by mohly vzniknout v souvislosti s přepravou zboží na plánovaných cestách těchto karavan.

- INDIE – 1000 let před n. l.

Toto období bylo v Indii charakteristické vznikem určitých druhů a forem pojištění úvěrů v kastě obchodníků.

- ANTICKÉ ŘECKO A ŘÍM – 4.éé let před n.l.

V antickém Řecku existovala jakási forma „sociálního pojištění“ pro případ vážného poškození zdraví v průběhu války.

Ve starém Římě působily čtyři formy statutárních institucí, které si kladly za cíl zprvu zabezpečit důstojný pohřeb členů a později finanční prostředky pro pozůstalé po svých členech. Tyto spolky měly vlastní stanovy, které určovaly např. výši příspěvků, tresty za ne-

dodržování stanov, apod. Dále tato pravidla vymezovala jednotlivé druhy poskytnutí pojistné náhrady, jako např. vypravení důstojného pohřbu, poskytnutí věna nevěstě atd. [3]

1.2 Etapa pojištění spojená s rozvojem obchodu a řemesel

Koncem 10. Století se rozvíjel námořní obchod ve středomoří. Námořní doprava v té době byla velice riskantní, a to nejen pro nedokonalost lodí, omezenost navigačních zařízení atd., ale i pro bující pirátství a neustále se opakující války. Vlivem těchto skutečností došlo ke vzniku námořního pojištění a to nejdříve ve Středomoří a posléze i v zemích ležících u Atlantického oceánu. [11]

Existovala tzv. námořní půjčka, což byla vlastně kombinace pojištění a úvěru. Obchodník si při přepravě zboží vzal námořní půjčku ve výši ceny zboží. Pokud loď s nákladem doplnula do místa určení, obchodník vrátil vypůjčený obnos s vysokými úroky – až 36%. V případě, že obchodník zboží nedopravil, půjčku nevracel. [10]

Spolu s rozvojem obchodu a řemesel – obecně s rozvojem trhu – stále větší profesní skupiny pociťují naléhavou potřebu sdružovat se v zájmu přežití. Vznikla tzv. bratrstva neboli gildy, v nichž se sdružovali především kupci a dale cechy, v nichž se spojovali řemeslníci. Vznik kupeckých gild se dle dochovaných materiál datuje již do období 11. a 12. století, oblasti Dánska, Porýnska a Šlesvicka. [11]

1.3 Pojišťovnictví v období 14. – 18. století

V Portugalsku se v šedesátých až osmdesátých letech 14. Století vytvářela „vzájemná společenství plavců s povinným přístupem“. Z tohoto období je zachována i první pojistná smlouva podepsaná v italské Pise dne 13. dubna 1379 a lze ji považovat za počátky komerčního námořního pojištění v Evropě a současně i počátky námořního práva. S pojišťováním lodí a lodních nákladů souvisela velká rizika a proto se pojistitelé snažili při pojišťování zvláště nebezpečných rizik spojovat. Docházelo k pokusům rozdělovat riziko formou soupojištění (tzv. „horizontální členění rizika“) a pak i cestou zajištění (tzv. „vertikální členění rizika“). První doklady o zajistných smlouvách se dochovaly ze 14. století v Anglii a Itálii.

Od počátku 15. století zanikalo vtělování rent na nemovitosti a vznikaly smlouvy nové, již velmi podobné dnešnímu důchodovému pojištění. Vzorem tohoto nového pojištění se stala smlouva z roku 1472 z Leydenu v Holandsku, v níž jsou podrobně popsány všechny pod-

mínky důchodového pojištění – výše vypláceného důchodu (renty), platební lhůty, podmínky při promeškání placení atd.

Po skončení třicetileté války se centrum námořního obchodu a tím i námořního pojištění přesunulo ze Středomoří do Anglie a Francie. Koncem 17. století si Edward Lloyd v Londýně na Tower Street otevřel kavárnu Lloyd's. Na tomto místě se scházeli kapitáni lodí, rejdaři a různí obchodníci. Edward Lloyd pro ně organizoval výměnu informací o námořní přepravě, pohybu lidí, zboží, haváriích a postupem času se v jeho kavárně začaly uzavírat pojišťovací obchody. Makléř, který měl zajistit pojištění určité lodě i nákladu, obcházel hosty v kavárně a případní zájemci upisovali na list papíru svůj podíl ručení. Pojištěný potom upisovatelům zaplatil pojistné podle výše jejich úpisu. Od konce 80. let 17. století se v Londýně utvářelo pozdější celosvětové centrum námořního pojištění Lloyd's. V roce 1713 Edward Lloyd zemřel, ale jeho kavárna byla natolik známá jako informační a pojišťovací centrum, že se v této tradici i nadále pokračovalo. Roku 1720 získali noví majitelé kavárny a pojistitelé od parlamentu výlučné právo provozovat námořní pojištění, takže prostory kavárny Lloyd's se změnily ve volný spolek samostatných upisovatelů. V roce 1769 založila skupina obchodníků a makléřů v Pope Head Alley nový podnik s názvem New Lloyd's Coffee House, který převzal úlohu Lloydovy kavárny. Brzy i nové prostory byly nedostačující, proto roku 1771 pro potřeby námořního pojištění najali větší místnosti v londýnské burze. Lloyd's postupně rozšířili svou činnost a díky své jedinečné struktuře se stali průkopníky nových druhů pojištění. Dodnes v nejstarší a největší anglické námořní pojišťovně Corporation of Lloyd's platí, potopí-li se loď, na jejímž zajištění měla Lloyd's účast, rozezní se starý zvon, kterým ohlašují ztroskotání lodě již od roku 1799, kdy se potopila loď Lutine, z níž tento zvon pochází.

K rozvoji došlo i v oblasti životního pojištění. V roce 1699 vznikla v Londýně „Společnost pro pojišťování vdov a sirotků“ a stala se tak první komerční životní pojišťovnou, která byla navíc již částečně založena na vědeckých základech. Provozovala pouze pojištění pro případ smrti a výplatu prováděla buď jednorázově nebo formou důchodu. [11]

1.3.1 Dodsnuv princip

Revolucí v životním pojištění se stává 18. století, kdy anglický vědec Edmond Hailey zpracoval první úmrtnostní tabulky na základě zkoumání farních zápisů o narození a úmrtí obyvatel. Ale to nebyl jediný přínos 18. století do životního pojištění.

V roce 1756 vznikly první tabulky premiových sazeb v životním pojištění. Matematik James Dodson byl ve svých 46 letech považován pojistiteli za příliš velké riziko a vzhledem k jeho věku ho odmítli pojistit. Dodson se nenechal odradit a pustil se do práce – prostudoval všechny dostupné informace o délce lidského života a vytvořil tabulky, díky nimž si mohl každý pojistit svůj život na určitou částku peněz a na určitý počet let. Toto pojistné bylo potom kalkulováno podle věku a délky pojištění. Dodson rozprostřel riziko na celou skupinu a riziko klienta na období smlouvy. Vysoké náklady pojištění starého klienta se vyrovnaly nižšími náklady, když šlo o klienta mladého. Tento Dodsonův princip je v životním pojištění využíván dodnes. [21]

1.3.2 Vznik prvních pojišťoven

Ve druhé polovině 18. století došlo k institucionalizaci pojišťovnictví. K tomuto došlo nejdříve v přímořských státech Evropy a s určitým zpožděním ve vnitrozemských státech. Vznikaly zejména vzájemné pojišťovny. Mezi hlavní pojistná odvětví, která se v této době uplatňovala, patřila pojištění požární, námořní a životní - převážně krytí rizika úmrtí.

Během 18. století se objevovaly dvě základní tendence. První z nich byl vývoj od všeobecně formulované vzájemné pomoci ke konkretizaci vzájemné pomoci s upřesněným okruhem pojistných událostí. Další tendencí byl vývoj od následného rozvrhu výdajů na pojistná plnění po vzniku pojistných událostí k pravidelným pevně stanoveným příspěvkům pro členy spolků. [9,10]

1.4 Pojišťovnictví v období 19. století

Od počátku 19. století je pro pojištění typické, že se stává předmětem podnikání. V tomto období se začínají prosazovat pojišťovny ve formě akciové, i když vzájemné pojišťovny nadále fungují. Pojištění se začíná prosazovat v širších vrstvách obyvatelstva, než tomu bylo v předchozím období. Pojištění se poměrně rychle rozvíjí. Pojištění námořní, požární a životní stále převažovalo, ale objevovaly se i další druhy. Přibylo vědeckých základů – mezi nimi např. pojistná matematika. Neopomenutelný je také rozvoj zajištění v souvislosti s pojišťováním velkých rizik.

Ke konci 19. století se začíná projevovat nezbytnost státních zásahů do hospodářství.

V pojišťovnictví se státní zásahy projevují ve dvou směrech:

- dochází postupně ke vzniku a uplatnění sociálního pojištění v jednotlivých zemích
- dochází k regulaci komerčního pojištění

Mezi nástroje používané k regulaci komerčního pojištění patří např. tzv. koncesní princip – tzn. založení nových pojišťovacích institucí musí být podloženo schválením státního orgánu. Dále v rámci regulace státní orgán kontroluje hospodaření pojišťoven na základě výkazů o jejich činnosti, sleduje úrokové míry užívané při kalkulaci tarifu pojistného, reguluje nástroje pro investování pojišťoven (upřednostňovány jsou státní cenné papíry a hypoteční zástavní listy), stanovuje kvóty pro jednotlivé způsoby uložení aktiv pojišťoven (např. může stanovit povinnost uložení 20% aktiv pojišťoven ve státních cenných papírech), stanovuje povinnost tvořit tzv. zabezpečovací fondy. Vývoj pojištění v tomto období lze shrnout následujícími třemi body:

- specializovaly se již existující druhy a odvětví pojištění,
- došlo ke sdružování či kombinování již existujících pojistných druhů,
- vznikaly zcela nové druhy pojištění. [10]

2 HISTORIE POJIŠŤOVNICTVÍ NA ÚZEMÍ ČR

2.1 Počátky pojišťovnictví na území dnešní České republiky

První zmínky o pojišťovnictví na území dnešní České republiky pocházejí z konce 17. století. Z počátku se jednalo pouze o pokusy, které neměly dlouhého trvání. První revoluční návrh na povinné požární pojištění budov, z pera velkého českého myslitele Jana Kryštofa Bořka z roku 1699, nebyl tehdejšími zpátečnickými orgány akceptován. Další neúspěšnou snahu znamenalo zřízení pojišťovny proti škodám z ohně na polních zásobách, nábytku, nářadí a dobytka v roce 1777. I tato pojišťovna velice brzy zanikla.

Český pojistný trh se začal více rozvíjet až po roce 1822, kdy na českém území zahájily činnost dvě „zahraniční“ pojišťovny se sídlem ve Vídni a Terstu. V roce 1827 byl v Praze založen „Císařskokrálůvský privilegovaný, český, společný, náhradu škody ohněm svedené pojišťující ústav“ a tuto událost lze považovat za základ českého komerčního pojišťovnictví. Tento ústav svůj název později změnil na „První česká vzájemná pojišťovna v Praze“. Téměř současně vznikla v Brně Moravsko-slezská vzájemná pojišťovna. Zpočátku bylo jediným produktem obou jmenovaných pojišťoven požární pojištění nemovitostí, pak přibýlo pojištění movitostí, krupobitní pojištění a od roku 1909 životní pojištění a další produkty. V druhé polovině 19. století vznikaly další pojišťovny a pojišťovací spolky. Mezi významné instituce patřily např.:

- První zajišťovací banka v Praze (1872),
- Pražská městská pojišťovna (1865),
- Praha, vzájemná pojišťovna (1869),
- Slavia, vzájemně pojišťovací banka, Praha (1869),
- První česká zajišťovací banka v Praze (1872),
- Hasičská vzájemná pojišťovna v Brně (1900).

Po vzniku samostatné Československé republiky svou činnost zahájila řada dalších pojišťoven i přesto, že této nové etapě československého pojišťovnictví předcházely obtížné válečné roky 1914 – 1918. Patřily mezi ně např.

- Čechoslavia, lidová pojišťovna (1919),
- Pojišťovna průmyslu kvasného (1919),
- Akciová dopravní a živelní pojišťovna v Praze (1920),
- Národní pojišťovna, a.s. (1922), aj.

Kromě těchto ústavů na trhu aktivně působily i zahraniční pojišťovny např. Assicurazioni

generali a Riunione Adriatica di Sicurtá. [11, 16, 28]

2.2 Pojištění v podmínkách České republiky po druhé světové válce

Mezi léty 1918 – 1939 působilo na československém pojistném trhu něco málo přes 500 pojišťoven, pojišťovacích spolků a zahraničních reprezentací. Krizi a pokles českého pojišťovnictví přinesla až druhá světová válka. Snad jediným mimořádným právním nástrojem, který byl zaveden, bylo vládní nařízení č. 185/1941 Sb., o povinné organizaci soukromého pojišťovnictví, jímž byl ustaven Ústřední svaz soukromých pojišťoven.

Neblahou éru předznamenal dekret prezidenta republiky č. 103/1945, kterým se znárodnil průmysl a peněžnictví (banky a spořitelny) a také veškeré soukromé pojišťovnictví na území Československé republiky. Znárodněno bylo více než 700 pojišťoven, ze kterých se vytvořilo pět národních pojišťovacích podniků. V roce 1948 se centralizace dokončila převodem těchto pěti nástupnických pojišťoven na První československou pojišťovnu - národní podnik, a tím se dovršila monopolizace pojišťovnictví trvající až do vydání zákona o pojišťovnictví č. 185/1991 Sb., kterým byl zrušen monopol státní pojišťovny a rovněž novely občanského zákoníku, provedené zákonem č. 509/1991 Sb.

Po tzv. sametové revoluci v roce 1989 byla zahájena postupná transformace řízeného hospodářství na tržní model ekonomiky. Tento post transformační stav české ekonomiky spolu se stavem světového pojistného trhu se odrážel v situaci na obnovovaném pojistném trhu. První etapa přechodu k tržnímu fungování národního hospodářství znamenala pro odvětví pojišťovnictví dynamické změny. Novelou zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů byl stanoven základní právní rámec a pravidla pro podnikání v odvětví, která po dlouhém období znovu otevřela legální možnost konkurenčního podnikání v tomto odvětví. Tímto zákonem byly také vytvořeny podmínky pro zrušení monopolu tehdejší České státní pojišťovny a začaly vznikat konkurenční domácí pojišťovny a o rok později také zahraniční. Postupně tedy docházelo k budování rozmanitého pojistného trhu, který je charakteristický působením řady pojišťoven nabízejících širokou škálu pojistných produktů. [3, 4]

Dalším nezbytným krokem bylo obnovení regulačního státního orgánu – státního dozoru nad pojišťovnictvím. Kontrolou dodržování vymezených rámců a pravidel podnikání bylo pověřeno Ministerstvo financí. Kromě provádění kontroly mezi jeho činnosti patřilo např. i udělování povolení k podnikání nově vznikajícím pojišťovnám. Dominantní postavení v první polovině devadesátých let měla Česká pojišťovna, ze které se změnou právní formy

ze státního podniku stala akciová společnost. První konkurenční pojišťovnou na území bývalého Československa se v roce 1990 stala Kooperativa, československá družstevní pojišťovna, a.s. Obě pojišťovny koncem devadesátých let fúzovaly a vzniklý subjekt se stal dlouhodobou dvojkou českého pojistného trhu. V polovině roku 1992 byla státem založena Exportní garanční a pojišťovací společnost, tzv. EGAP, která měla za úkol pojišťovat politická a komerční rizika související s vývozními úvěrovými operacemi. Tento produkt nebyl běžnými komerčními pojišťovnami nenabízen. Mezi nově vznikající pojišťovny patřily např. Živnostenská pojišťovna, a.s., která původně nabízela základní druhy majetkového a odpovědnostního pojištění – se zaměřením na občany a malé a střední podnikatele. V roce 1993 vznikla IPB pojišťovna, a.s., která byla charakteristická tím, že její hlavní zájem představovalo životní pojištění.

Ze životního segmentu pojistného trhu můžeme zmínit např. Nationale-Nederlanden pojišťovnu, a.s., která se orientovala na náročnější klientelu v oblasti životních pojištění nebo Českou pojišťovnu "Zdraví", a.s., která byla zaměřena na krytí pojistných potřeb navazujících na všeobecné zdravotní pojištění - např. pojištění denní podpory či nadstandardního vybavení při pobytu v nemocnici. [5]

Přehled některých dalších vznikajících pojišťoven znázorňuje tabulka č. 1.

Tabulka 1 Přehled pojišťoven a poskytovaných produktů [vlastní zpracování]

NÁZEV SUBJEKTU	HLAVNÍ PRODUKTOVÉ ZAMĚŘENÍ
První AMERICKO-ČESKÁ pojišťovna, a. s.	Životní i neživotní pojištění
Allianz pojišťovna, a.s.	Životní i neživotní pojištění
Česko rakouská pojišťovna, a.s. – nynější UNIQA	Životní i neživotní pojištění
Evropská cestovní pojišťovna, a.s.	Cestovní pojištění
Gorling	Podnikatelská a průmyslová rizika
Komerční pojišťovna, a.s.	Životní i neživotní pojištění
Winterthur pojišťovna, a.s.	Životní i neživotní pojištění
Českou podnikatelská pojišťovna, a.s.	Životní i neživotní pojištění
ČSOB Pojišťovna, a.s.	Životní i neživotní pojištění
Union pojišťovna, a.s.	Neživotní pojištění
Comercial Union, životní pojišťovna, a.s.	Životní pojištění

Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.	Životní pojištění
Zurich pojišťovna, a.s.	Životní i neživotní pojištění
Pojišťovna Morava, a.s.	Životní i neživotní pojištění

V roce 1993 byla přijata novela zákona o pojišťovnictví č.320/1993 Sb. Tento zákon reagoval na stav na našem pojistném trhu, a to zejména na podmínky nově vzniklého konkurenční prostředí. Zákon také posílil pravomoc dozoru v oblasti kontroly hospodaření pojišťoven a dohledu nad finančním zdravím pojišťoven. Dozor se snažil řešit problém splnitelnosti nároků pojištěných. Tento zákon vychází ze směrnic první generace, která harmonizuje tyto oblasti: udělení povolení k provozování pojišťovací činnosti, podmínky pro výkon pojišťovací činnosti, podmínky pro odnětí povolení pojišťovací činnosti, pravidla pro činnost poboček v Evropské unii, jejichž mateřská společnost je mimo hranice Evropské unie. [3]

V roce 1999 byl přijat zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Tento zákon demonopolizoval, tzv. povinné ručení, které mohla provozovat jen Česká pojišťovna, a.s. O licenci na toto pojištění zažádalo několik pojišťoven, a pokud splnily stanovené podmínky, začaly toto pojištění provozovat od 1. ledna 2000. [11]

V roce 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie. Tímto vstupem se český pojistný trh začlenil do evropského pojistného trhu.

2.3 Česká asociace pojišťoven (ČAP)

Česká asociace pojišťoven (ČAP) zahájila svoji činnost 1. ledna 1994. ČAP je zájmové sdružení komerčních pojišťoven, které sdružuje celkem 30 pojišťoven, jejichž členové jsou uvedeni v příloze P I. Kromě těchto pojišťoven patří mezi přidružené členy asociace Česká sekce Mezinárodního sdružení pro pojistné právo (AIDA), Česká kancelář pojistitelů (ČKP) a Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. Dceřinou společností ČAP je Certifikační institut ČAP, s.r.o. Podíl členských pojišťoven ČAP na celkovém předepsaném pojistném v ČR činí přes 98 %, proto lze říct, že ČAP je reprezentantem českého pojišťovnictví.

Posláním asociace je zastupovat, hájit a prosazovat zájmy pojišťoven i jejich klientů ve vztahu k orgánům státní správy, legislativě a dalším subjektům, dále podporovat zájmy českého pojistného trhu vůči EU, spolupracovat se zahraničními asociacemi a institucemi a podporovat rozvoj pojišťovnictví a pojistného trhu v České republice. [19]

2.4 Změny na pojistném trhu po vstupu České republiky do Evropské unie

K hlavní změně na pojistném trhu České republiky došlo 1.1. 2005. V tento den vstoupily v platnost novely zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a zákona č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, přijatá Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR, v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a tím pádem nutným procesem harmonizace legislativních norem ČR s normami EU.

Česká republika se stala součástí Jednotného pojišťovacího trhu EU, jehož fungování je založeno na těchto základních principech:

- volný pohyb pojišťovacích služeb a zprostředkovatelských služeb v pojišťovnictví v rámci jednotného trhu,
- volný pohyb kapitálu v rámci jednotného trhu,
- princip jediné licence,
- vzájemné uznávání povolení vydaných k pojišťovací, zprostředkovatelské a likvidační činnosti v rámci jednotného trhu.

Z těchto základních principů vyplývá také nutnost společného základního přístupu k regulaci pojišťovnictví na celém Jednotném evropském trhu. Vývoj pojišťovací legislativy v EU byl dlouhodobým procesem a došlo ke vzniku několika generací směrnic.

První generace směrnic – pro neživotní pojištění z roku 1973 a pro životní pojištění z roku 1979 upravovala zejména:

- sjednocování podmínek pro udělování licencí,
- vymezení pojistných odvětví,
- vymezení právních forem pojišťovnictví,
- tvorbu dostatečné velikosti technických rezerv,
- oddělení životního a neživotního pojištění v rámci univerzálních pojišťoven s nutností účetního oddělení,
- schvalování všeobecných pojistných podmínek.

Druhá generace směrnic – pro neživotní pojištění z roku 1988 a pro životní pojištění z roku 1990 upravovala zejména:

- doplnění směrnice první generace,
- stanovení specifických opatření týkajících se svobody poskytování služeb – rušila nutnost zakládat pobočku při vstupu na zahraniční trh, stačilo pouze informovat orgán dozoru.

Třetí generace směrnic z roku 1992 pro oba segmenty pojištění zavedla:

- princip jedné licence,
- vzájemné uznání povolení vydaných k činnosti pojišťoven různými státními dozory,
- důraz na sledování solventnosti státním dozorem,
- liberalizaci investičních pravidel pro technické rezervy, informování a schvalování změn vlastnických podílů.

V dalším vývoji se evropská pojišťovací legislativa zaměřovala na změny v úpravě pojišťovacích činností z pohledu zdokonalení Jednotného evropského pojišťovacího trhu. [12]

Po vstupu do EU a vzniku Jednotného evropského pojišťovacího trhu vstoupilo na český pojistný trh mnoho nových, zahraničních pojistitelů. Pro občany tedy znamená vstup do Evropské unie širší nabídku pojistných produktů nebo např. zcela nové druhy pojištění, které předtím na českém pojistném trhu nebyly dostupné.

3 POJIŠTĚNÍ

Pojištění je možné chápat jako nástroj finanční eliminace negativních důsledků nahodilosti. Jedná se o přesun rizika na instituci provozující pojištění. Pojištění nemůže ovlivňovat výskyt náhodných událostí, ale finančně eliminuje dopad jejich škod.[13]

Pojištění je ekonomická kategorie a právní institut tvořící součást finančních a právních vztahů, prostřednictvím kterého se vytvářejí technické rezervy. Tyto rezervy potom slouží na předcházení a náhradu škod způsobených náhodnými událostmi.

Pojištění je vlastně způsob, jakým je možné čelit negativnímu dopadu životních událostí, nehod a podobně. Je to prostředek, kterým se ztráty některých pojištěných rozloží na všechny pojištěné. Právě tento způsob rozdělování pojistných rezerv utváří pojistné vztahy, charakteristické třemi principy pojištění. Jsou jimi princip solidárnosti, podmíněné návratnosti a neekvivalentnosti. [1]

3.1 Pojistný vztah a pojistná smlouva

Z právního pohledu představuje pojištění právní vztah, který je zakotven v pojistné smlouvě, na jejímž základě *pojistný vztah* existuje. Pojišťovna na sebe přebírá závazek, že pojištěnému poskytne pojistné plnění, nastane – li nahodilá, v pojistných podmínkách blíže specifikovaná, událost. Na druhé straně se klient pojišťovny zavazuje v pojistné smlouvě za takto specifikovanou službu hradit za uvedených podmínek cenu za pojistnou službu. [10]

Pojistná smlouva je právní dokument vytvořený písemnou formou, jehož obsahem jsou smluvní ujednání a podmínky pojistného vztahu, které jsou závazné pro smluvní strany. Pojistnou smlouvu lze také definovat jako dvoustranný právní úkon, na jehož základě vzniká a trvá smluvní pojištění. [13]

Pojistná smlouva zejména obsahuje:

- Osoby: pojistitel, pojistník, pojištěný, obmyšlený.
- Forma pojištění: pojištění škodové či obnosové.
- Pojistné: výše, splatnost, forma placení pojistného.
- Pojistná doba.
- Pojistné podmínky.

3.2 Formy pojištění

Formy pojištění udávají závislost výše pojistného plnění (odškodnění) na výši náhodné potřeby, na výši škody. K vyjádření závislosti mezi pojistným plněním a škodou se používá pojem pojistná částka, což je veličina, která vyjadřuje výši pojistného plnění nebo horní hranici pojistného plnění. [10]

- **Pojištění obnosové (sumové)** – jeho účelem je získání obnosu. Pojistné plnění zde slouží k úhradě abstraktních potřeb, přičemž rozsah pojistného zájmu se nezjišťuje. Při pojistné události se vyplácí pojistné plnění ve výši pojistné částky nebo v rozsahu určitého procenta z pojistné částky. V tomto případě škoda není přesně peněžně vyčíslitelná (pojištění osob, smrti, dožití apod.).

$$\text{pojistné plnění} = \text{pojistná částka}$$

- **Pojištění škodové** – jeho účelem je náhrada vzniklé škody. Ve škodovém pojištění nemůže pojištěný od pojišťovny získat pojistné plnění vyšší než je škoda.

$$\text{pojistné plnění} \leq \text{škoda}$$

Pojistné plnění je zde tedy závislé na výši nastalé škody. Na návrh pojistníka se stanoví v pojistné smlouvě pojistná částka tak, aby odpovídala pojistné hodnotě pojištěného majetku. [10, 1]

3.3 Základní klasifikace pojištění

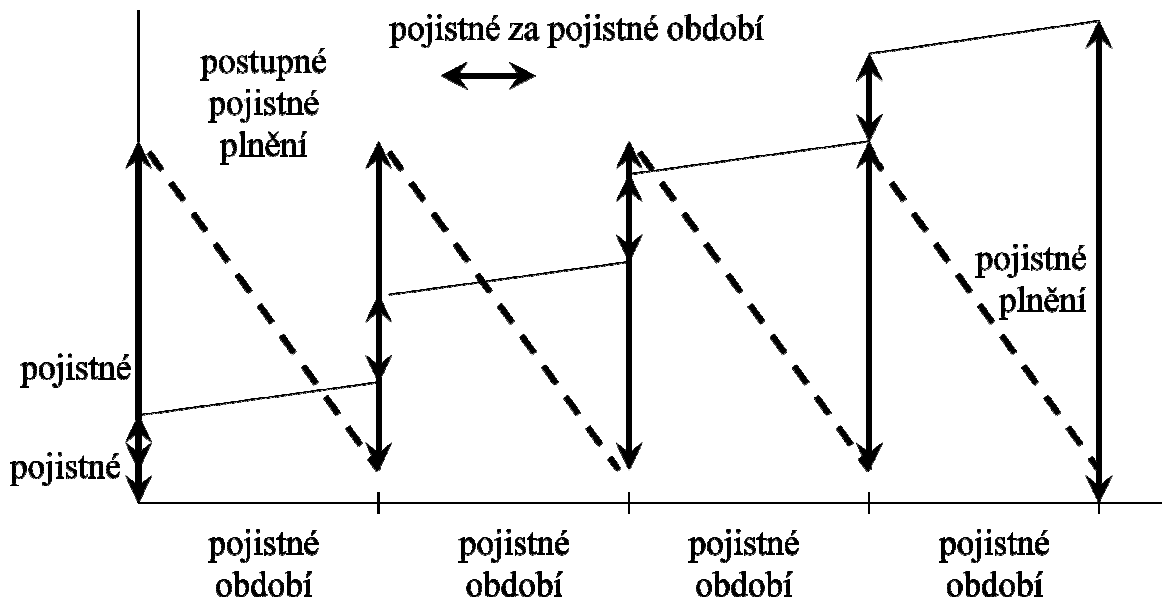
3.3.1 Soukromé (komerční) pojištění

Komerční pojištění kryje rizika způsobem odpovídajícím pojistné metodě tvorby a použití pojistného fondu. Platí zde zásada ekvivalence (velikost příspěvků zúčastněných subjektů se odvíjí od velikosti rizika). Zahrnuje v sobě různé podoby pojistných produktů. Typická je smluvní podoba pojištění. Může se uplatnit v povinné podobě, ale obvyklá je podoba dobrovolná. Pokud se podíváme na význam komerčního pojištění, tak z makroekonomického hlediska má význam v souvislosti s tvorbou a investováním tzv. technických rezerv. Ovlivňují fungování tržní ekonomiky zásluhou krytí ztrát v případě realizace nahodilých událostí z pojistných plnění.

V rámci komerčního pojištění lze rozlišit podle způsobu tvorby rezerv:

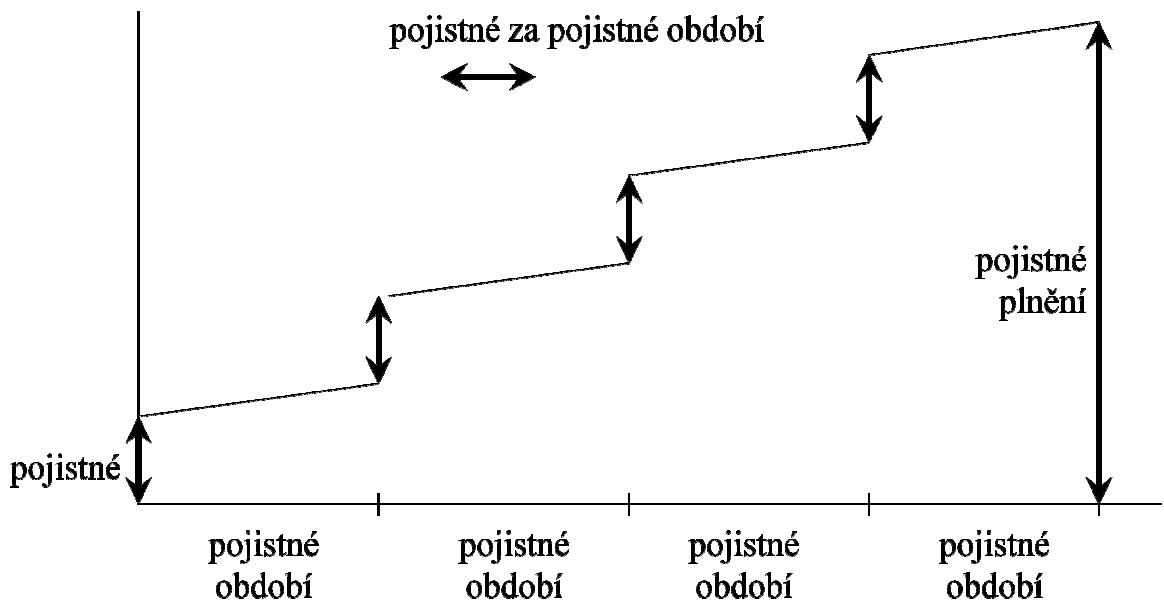
- **Pojištění riziková**, u těchto pojištění není jasné, zda pojistná událost nastane. Jestliže k pojistné události nedojde během trvání pojištění, pojišťovna neposkytuje

žádné pojistné plnění. Pojistné se zde během pojistného období v pojišťovně spotřebuje na pokrytí rizik.

Obrázek 1 Průběh rizikového pojištění [10]

- **Pojištění rezervotvorná**, u těchto pojištění se tvoří rezerva na výplatu sjednaných pojistných plnění v budoucnosti. Zde se pojistné plnění vyplatí (až na určité výjimky) vždy.

Obrázek 2 Průběh rezervotvorného pojištění [10]

Členění komerčního pojištění dle druhu krytých rizik:

- **Pojištění životní**, kryjící životní rizika, tj. riziko úmrtí a riziko dožití.
- **Pojištění neživotní**, zahrnující krytí široké škály neživotních rizik – majetek, odpovědnost, úraz, nemoc, invalidita a podobně.

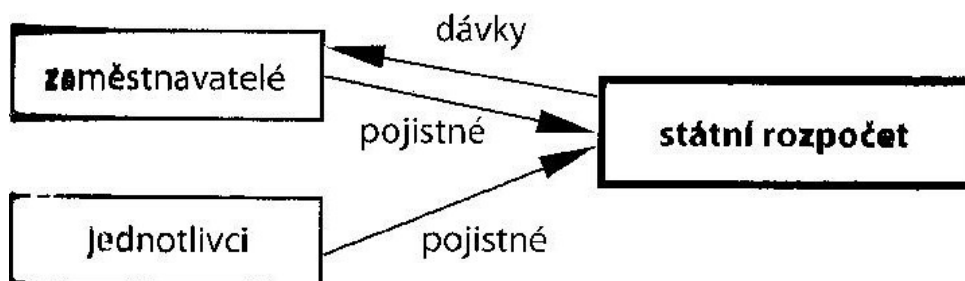
3.3.2 Sociální pojištění

V rámci sociálního pojištění jsou kryta rizika, která mají sociální charakter a z nich vyplývající potřeby. Rezervy se zde nevytvářejí zcela v závislosti na riziku, tedy velikost pojistného není stanovena v závislosti na riziku, ale je pro všechny účastníky pojištění stanovena stejným způsobem (např. určitým procentem z příjmů).

Pod pojmem sociální pojištění je zahrnuto krytí

- dlouhodobé pracovní neschopnosti (sociální důchodové pojištění),
- krátkodobé pracovní neschopnosti (sociální nemocenské pojištění),
- potřeb v nezaměstnanosti (pojištění nezaměstnanosti).

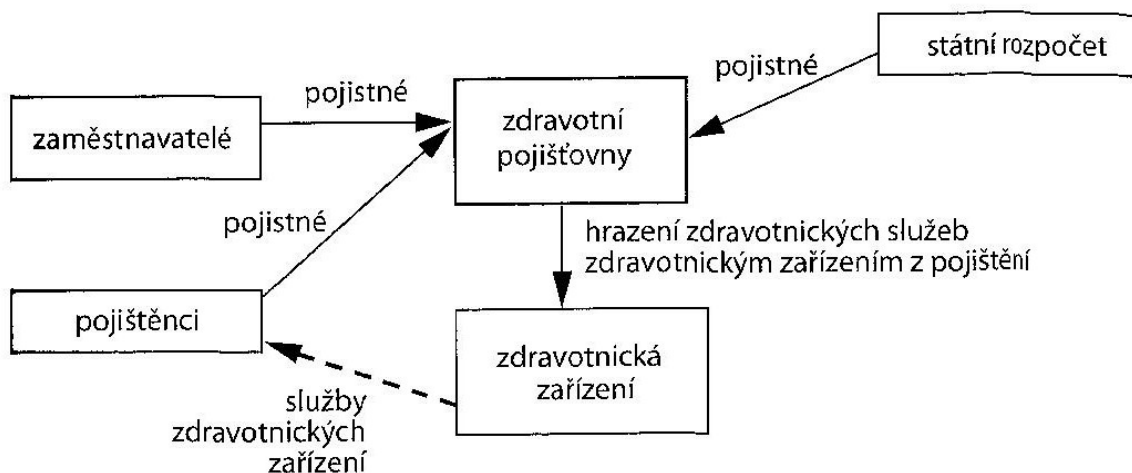
Sociální pojištění je v našich podmínkách financováno prostřednictvím státního rozpočtu. Zaměstnanci a zaměstnavatelé platí pojistné, které putuje do státního rozpočtu, odkud je pak přerozdělováno.

Obrázek 3 Financování sociálního pojištění v ČR [10]

3.3.3 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění je v našich podmínkách financováno prostřednictvím zdravotních pojišťoven, které mohou provozovat tzv. všeobecné zdravotní pojištění. Přijímají pojistné od pojištěnců a hradí úkony zdravotnickým zařízením.[10, 13]

Obrázek 4 Financování zdravotního pojištění v ČR [10]

3.4 Pojištění z právního hlediska

3.4.1 Dobrovolné pojištění

Pojistný vztah vzniká dobrovolně na základě vlastního projevu vůle určitého subjektu zabezpečit se pojištěním (sjednává se pojistná smlouva mezi pojistníkem a pojistitelem a to v závislosti na rozhodnutí pojistníka).

3.4.2 Povinné pojištění

- Povinné smluvní – je dáno právním předpisem, který určuje povinnost sjednání pojistné smlouvy pro dané subjekty
- Zákonné – povinnost pojištění vyplývá ze zákona a pojistná smlouva se nesjednává. Nezaplacením pojistného se porušuje zákon se všemi důsledky, které z toho vznikají a jsou uvedeny v právním předpise.[4]

4 UKAZATELE VÝVOJE POJIŠTĚNÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ

Pojišťovnictví je specifické odvětví ekonomiky, které zabezpečuje finanční eliminaci rizik ovlivňujících činnost lidí. Zabývá se pojišťovací, zajišťovací a zprostředkovatelskou činností v oblasti pojištění.

Pojistný trh je součástí finančního trhu. Představuje trh pojištění a zajištění. Na tomto trhu se střetává nabídka a poptávka po specifické službě – pojistné ochraně. Cenou je zde pojistné. [13]

4.1 Pojistný trh v České republice

Vyspělost a rozsah pojistného trhu v ekonomice je měřena různými metodami, a to pomocí ukazatelů pojištěnosti. Při výběru těchto ukazatelů je vhodné zaměřit se na takové, které jsou užívané i ve vyspělých ekonomikách a jejichž prostřednictvím bude možné komplexní zhodnocení trhu. Obecně ukazatele úrovně pojistného trhu hodnotí účinnost použití zdrojů a vynaložených prostředků.

Rozsah, úroveň a význam pojistného trhu charakterizují tyto hlavní ukazatele:

- předepsané pojistné (v životním pojištění, v neživotním pojištění),
- pojistné plnění (v životním pojištění, v neživotním pojištění),
- škodovost (v životním pojištění, v neživotním pojištění),
- pojištěnost.

Mezi další, doplňkové ukazatele patří např.:

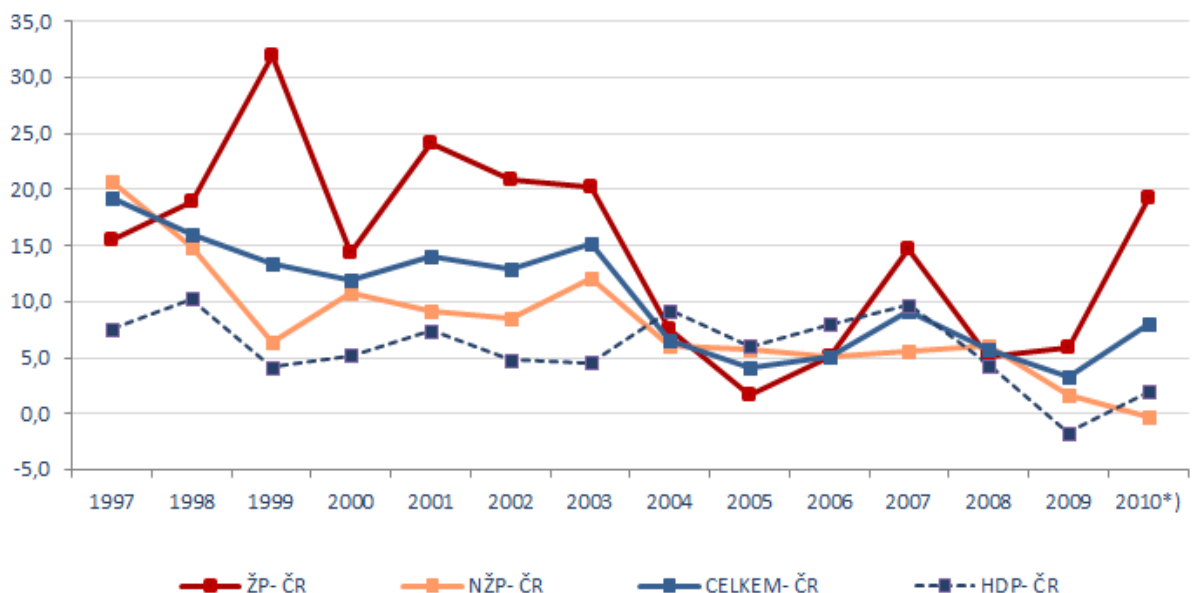
- počet komerčních pojišťoven,
- počet zaměstnanců v pojišťovnictví,
- počet uzavřených pojistných smluv,
- průměrné pojistné na jednu pojistnou smlouvu,
- počet vyřízených pojistných událostí,
- průměrné pojistné plnění na jednu pojistnou událost,
- koncentrace pojistného trhu a jiné ukazatele. [2]

4.1.1 Předepsané pojistné

Předepsané pojistné je důležitým ukazatelem výkonnosti každé komerční pojišťovny za příslušné období. Podle jeho výše se komerční pojišťovny seřazují na pojistném trhu v daném regionu či státě. Lze je dělit na předepsané pojistné životního pojištění a na předepsané pojistné neživotního pojištění. Tento způsob odděleného posuzování je v součas-

nosti chápán jako významný faktor pro hodnocení vývoje pojistného trhu s ohledem na skutečnost, že postupně dochází ke změně významnosti životního pojištění. Životní pojištění již není chápáno pouze jako nástroj ke krytí rizika úmrtí, ale stále více nabývá na významu jako nástroj, který slouží krytí potřeb lidí v post produktivním věku.

Ukazatel objemu předepsaného pojistného je vyjádřen velikostí pojistného, které plyne z platných pojistných smluv celého pojistného trhu v určitém roce. Jeho hodnota je ovlivněna mnoha faktory, mezi které patří např. počet sjednaných pojistných smluv, velikostí pojistných částek sjednaných pojistnými smlouvami, druhy rizik nebo také používanými přístupy při oceňování těchto rizik. V rámci tohoto ukazatele se také sledují meziroční změny ve velikosti předepsaného pojistného, které při dlouhodobějším sledování určují tendence vývoje pojistných trhů.[2,6]

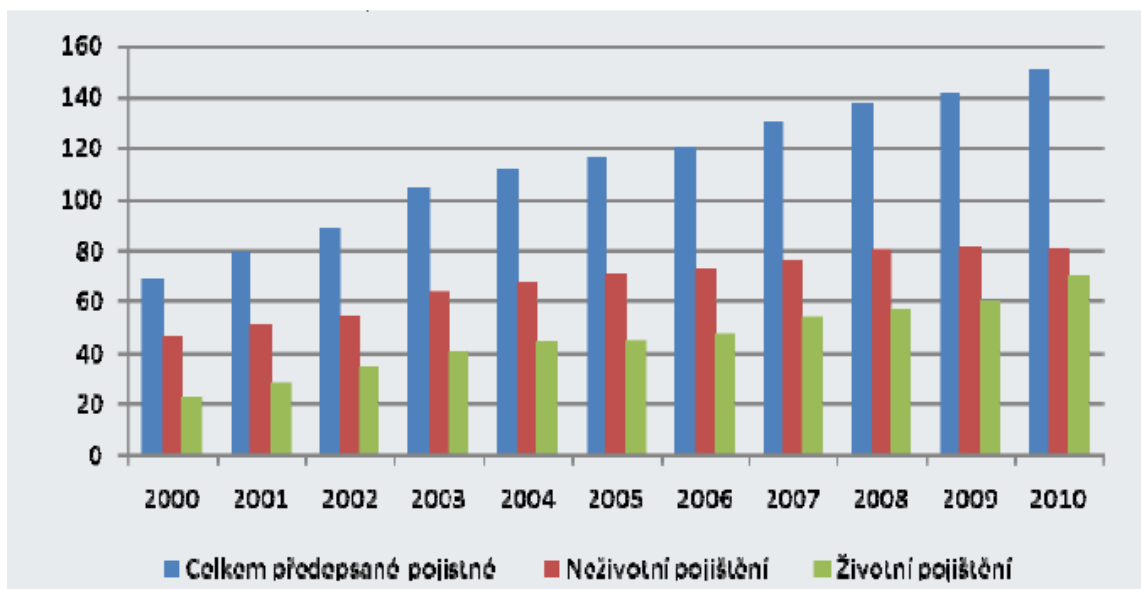

Obrázek 5 Vývoj předepsaného pojistného a HDP (meziroční změny v %)

*2010 - údaje za členy ČAP, HDP – odhad [18]

Obr. 5 zobrazuje vývoj předepsaného pojistného a HDP v České republice v letech 1997 – 2010. Z grafu lze vyčíst, že od roku 1997 mělo životní pojištění stoupající tendenci. Nejvyšší dosažený procentuální podíl, a to přes 30 %, mělo životní pojištění v roce 1999. Během dalších let jeho křivka střídavě klesala a stoupala. Naměřená hodnota z roku 1999 nebyla až do roku 2010 překonána. Neživotní pojištění se během těchto sledovaných 13 let až tolik neměnilo. V České republice stále převládá neživotní pojištění, v EU je tomu přes-

ně naopak. Hrubý domácí produkt se vyvíjí oproti pojistnému trhu odlišně, proto podíl předepsaného pojistného na HDP v běžných cenách různě kolísá.

Obrázek 6 Předepsané pojistné (v mld. Kč) [17]

Celkové předepsané pojistné se zvýšilo oproti roku 2009 o 8% a dosáhlo přibližně výše 151 mld. Kč (v roce 2009 144,2 mld. Kč). Současně však meziročně poklesl počet uzavřených smluv v životním pojištění o 1,3%. Z celkového nárůstu 19,2% v předepsaném pojistném u životního pojištění je pouze 1,9% z oblasti běžně placeného pojistného. [17]

Ve stagnaci se ocitlo neživotní pojištění. Předepsané pojistné v roce 2010 mírně pokleslo (-0,2%), a to zejména díky pojištění motorových vozidel. Zatímco do pojištění odpovědnosti z provozu vozidla přibylo bezmála 100 tis. vozidel (+1,5%), pokles na předepsaném pojistném činil téměř 7%. [17]

4.1.2 Pojistné plnění

Dalším z hlavních ukazatelů úrovně pojistného trhu je pojistné plnění. Pojistné plnění představuje hlavní část nákladů komerčních pojišťoven. Jedná se o částku, kterou je pojišťovna povinna vyplatit svému klientovi (popř. třetí osobě), pokud dojde k pojistné události. Pojistné plnění je možné dělit na plnění za životní a neživotní pojištění. V neživotním pojištění se vypočítá vzniklá ztráta na pojištěném majetku, v životním pojištění je částka předem dohodnutá a je součástí pojistné smlouvy. Dalším rozdílem je to, že v neživotních pojištěních není jisté, že pojistiteli vznikne povinnost poskytnout pojistné plnění, tzn. za dobu trvání pojištění nemusí dojít ke vzniku pojistné události nebo k ní naopak může dojít několikrát. V životním pojištění vyplatí pojišťovna pojistné plnění v každém případě. [2,6]

4.1.3 Škodovost

Škodovost, jiným označením také může být škodní průběh, je ukazatel vyjadřující poměr mezi poskytnutým pojistným plněním a předepsaným nebo přijatým pojistným. Udává se v procentech. I tento ukazatel je možné členit na škodovost životního a neživotního pojištění.

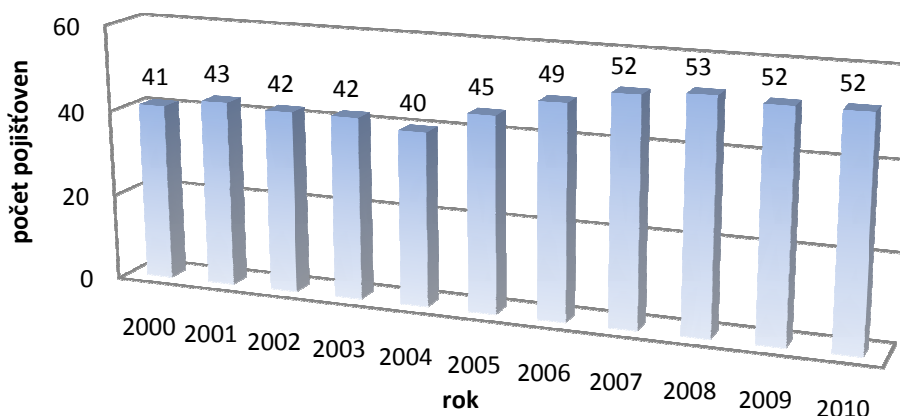
Škodovost by měla být menší než netto pojistné v procentech. Netto pojistné je částka zaplaceného pojistného snížena o kalkulované správní náklady pojišťovny. V případě, že škodovost je vyšší než netto pojistné, tzn. vyšší než 100 %, je pojištění ekonomicky nevyrovnané. [2, 22]

4.1.4 Pojištěnost

Pojištěnost patří i z evropského pohledu mezi nejvýznamnější ukazatele úrovně pojistného trhu. Používá se k vyjádření kapacity pojistného trhu. To znamená, že vyjadřuje schopnost pojistného trhu obsáhnout pojistné pole, kterým rozumíme soubor majetku, předmětů, osob anebo jiných jevů, které je možno v daném státě nebo území pojistit. Vyjadřuje se poměrem předepsaného pojistného k hrubému domácímu produktu v běžných cenách a je uváděn v procentech. [2]

4.1.5 Počet pojišťoven

Počet komerčních pojišťoven je mezinárodně používaný ukazatel, který může vypovídat o vývoji a vyspělosti daného pojistného trhu a také o způsobu jeho regulace. [2]

Obrázek 7 Vývoj počtu pojišťoven v ČR 2000 – 2010 [vlastní zpracování]

Graf v obrázku č. 7 uvádí vývoj počtu pojišťoven v České republice v letech 2000 – 2010. Celkový počet pojišťoven působících na českém pojistném trhu v roce 2010 dosáhl počtu 52 subjektů.

4.1.6 Další ukazatelé úrovně pojistného trhu

Mezi další sledované ukazatele úrovně pojistného trhu patří např.:

Počet zaměstnanců v pojišťovnictví - díky tomuto ukazateli je také možné posuzovat úroveň určitého pojistného trhu z pohledu personálního obsazení. Počet zaměstnanců se nesleduje pouze jako absolutní hodnota, ale je také třeba se zaměřit na produktivitu jednotlivců a způsob jejich práce.

Počet uzavřených pojistných smluv – uzavření pojistné smlouvy je situace, kdy dojde k přijetí návrhu na pojištění oběma smluvními stranami, tj. pojistníkem a pojišťovatelem. Díky tomuto ukazateli se také poměrně kvalitně daří hodnotit úroveň pojistného trhu a pracovní efektivnost v komerčních pojišťovnách.

Průměrné pojistné na jednu pojistnou smlouvu - průměrné pojistné, které připadá na jednu pojistnou smlouvu za dané období.

Koncentrace pojistného trhu – tento druh ukazatele sleduje většina vyspělých zemí.

Je pokládán za velmi významný ukazatel a je vyjadřuje jej podíl zpravidla 15 největších komerčních pojišťoven na předepsaném pojistném.

Počet vyřízených pojistných událostí – tento ukazatel pojišťovny detailně sledují a je také důležitým ukazatelem z hlediska úrovně pojistného trhu.

Průměrné pojistné plnění na jednu pojistnou událost – vyjadřuje částku, která je komerčními pojišťovnami průměrně vyplacena na jednu pojistnou událost. [2]

5 ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Životní pojištění zahrnuje krytí rizik ohrožujících životy lidí. V rámci těchto pojištění se uplatňují výplaty pojistných plnění v případě pojistných událostí, které se dotýkají života pojištěných osob nebo jiných osob.

V životním pojištění jsou kryty dvě základní události, a to úmrtí a dožití. V dnešní době životní pojištění různými způsoby kombinuje tyto dvě události, přičemž bývají do krytí v produktech životního pojištění zahrnuta další pojistná nebezpečí neživotního charakteru. Životní pojistka pak tedy může řešit čtyři základní životní situace a to smrt, finanční zabezpečení na stáří, závažná onemocnění, úraz. [10]

Prvním posláním životního pojištění byla finanční ochrana pozůstalých v případě úmrtí živatele, kdy pozůstalí, kteří byli na pojištěném finančně závislí, dostanou vyplacenou sjednanou pojistnou částku. Životní pojištění může sloužit také jako zajištění úvěru (hypotéky), kdy je pojistné plnění vinkulováno ve prospěch věřitele (např. banky). V případě úmrtí pojištěného pokryje pojistné plnění zbylou část nesplacené hypotéky. V poslední době nabírá na významu také spořicí funkce životního pojištění, kdy pojištěný si uvědomuje možnost dožití se konce pojistné doby a má zájem naspořit si finanční prostředky na důchodový věk.

Životní pojištění můžeme rozdělit na čistě riziková, u kterých je kryto pouze riziko předčasného úmrtí. Toto pojištění neobsahuje žádnou spořicí složku a v případě dožití se konce pojistné doby není vypláceno žádné pojistné plnění. A pojištění rezervotvorná, kdy rezervotvorná složka pojistného slouží k pokrytí pojistného plnění v případě dožití se konce pojistné doby. Je zde tedy spořicí funkce. [10,13,1]

5.1 Základní druhy životního pojištění

- Rizikové životní pojištění.
- Kapitálové životní pojištění.
- Investiční životní pojištění.
- Důchodové pojištění.
- Pojištění dětí.

5.1.1 Rizikové životní pojištění

Rizikové životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti. Důvodem pro sjednání tohoto pojištění je zajištění jistiny úvěru nebo zabezpečení pozůstalých pojištěného. Tento typ

životního pojištění neobsahuje spořicí složku, proto se na něj nevztahují daňová zvýhodnění. Pojištění pro případ úmrtí se vyskytuje v několika podobách. Základním členěním je doba, na kterou je toto pojištění sjednáno.

Dočasné pojištění pro případ úmrtí kryje riziko úmrtí výhradně v rámci sjednané pojistné doby. Využívá se především v souvislosti s čerpáním úvěrů a půjček. Velikost pojistné částky se odvíjí od velikosti dlužné částky. V rámci základní podoby dočasného pojištění pro případ úmrtí se uplatňuje pevně sjednaná pojistná částka, případně klesající, která odpovídá klesající dlužné částce.

Časově neomezené pojištění pro případ úmrtí je pojištění, kdy je vždy vyplaceno pojistné plnění, pouze není známo, v kterém okamžiku. Cena tohoto pojištění bývá sjednána konstantně na celou dobu pojistné doby. To znamená, že pojištěný platí v první části pojistné doby vyšší částku než odpovídá riziku a pojišťovna si vytváří rezervu na druhou část, kdy pojištěný platí méně, než odpovídá pravděpodobnosti úmrtí. [10, 6]

5.1.2 Kapitálové životní pojištění

Kapitálové životní pojištění kryje vždy riziko smrti a dožití. Pokud nastane smrt pojištěného, jsou pojistné plnění a výnosy z rezerv pojistného vyplaceny obmyšlenému v souvislosti se smrtí pojištěného. V případě dožití se konce pojištění obdrží klient částku pro případ dožití a výnosy z rezerv pojistného.

Kapitálové životní pojištění je rezervotvorným pojištěním. Je zde možnost spoření. To znamená, že část placeného pojistného je určena na pokrytí rizika smrti a část je pojišťovnou připisována ve prospěch klienta jako tzv. kapitálová hodnota. Pojišťovna klientům garantuje zhodnocení vložených prostředků tzv. technickou úrokovou mírou (její výše je regulována státem. V ČR je určen maximální horní limit pro rok 2010 ve výši 2,4%). Tento typ životního pojištění je za splnění určitých podmínek daňově zvýhodněno.

Je možné sjednat také různé připojištění. Smíšené pojištění může být sjednáno na různé pojistné částky při dožití a při úmrtí. V průběhu pojistné doby se pojistné částky mohou měnit jak rostoucím, tak klesajícím způsobem.[2,11,13]

Další variantou kapitálového pojištění je tzv. univerzální životní pojištění (resp. variabilní životní pojištění) – zde může pojištěný různými způsoby přizpůsobovat rozsah pojistné ochrany svým aktuálním potřebám a finančním možnostem, a to v rámci jedné pojistné smlouvy. Univerzální životní pojištění, resp. pojistné univerzálního životního pojištění se skládá ze dvou základních složek:

- spořicí složka - zahrnuje výplatu pojistného plnění při dožití se předem sjednaného věku,
- riziková složka - slouží k výplatám sjednaných pojistných částek v případě smrti, úrazu, invalidity, vážné nemoci apod.

Ve srovnání s klasickým životním pojištěním pro případ smrti nebo dožití spočívá hlavní rozdíl v režimu placení pojistného a čerpání naspořených prostředků. Pojistník může požádat o dočasné neplacení pojistného. V tomto případě je pojistné čerpáno ze spořicí složky. Spořicí složka se buď zhodnocuje tradičně (v návaznosti na technickou úrokovou míru) nebo může být investována na základě přání pojištěného. Pojištěný má také možnost mimořádných vkladů, mimořádných výběrů či možnost půjčky ze spořicí složky. Na konci pojištění se vyplácí aktuální výše kapitálové hodnoty. [10]

5.1.3 Investiční životní pojištění

Investiční životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti s investováním pojistného do podílových fondů, kde je investiční riziko na straně klienta. Více o investičním životním pojištění v kapitole 6.

5.1.4 Důchodové pojištění

Důchodové pojištění je nutné rozlišovat od důchodového pojištění, které je poskytováno v rámci sociálního zabezpečení a které je hrazeno v podmínkách ČR ze státního rozpočtu. Důchodové pojištění zahrnuje pojištění pro případ dožití, kdy se pojistné plnění vyplácí ve formě doživotního důchodu, důchodu vypláceného po stanovenou dobu nebo ve formě jednorázového plnění.

Rozlišujeme různé druhy výplaty důchodu:

- ihned splatný důchod, odložený
- doživotní, dočasný
- dle frekvence vyplácení
- předlhůtní, polhůtní.

Základní podoba tohoto pojištění bývá často doplněna o krytí dalších rizik, můžeme tedy toto pojištění označit jako smíšené. [6, 13]

5.1.5 Pojištění dětí

Životní pojištění dětí může být sjednáno jako pojištění pro případ smrti nebo dožití dítěte a současně pro případ smrti jednoho nebo dvou dospělých. Pro toto pojištění je charakteris-

tické to, že v rámci jedné pojistné smlouvy je vždy pojištěno dítě a jeden nebo dva dospělí. Životní pojištění dětí zahrnuje spořicí a rizikovou složku. První funkcí je zajištění dítěte v případě úmrtí rodiče či rodičů (v takovém případě pojišťovna vyplácí dítěti či zákonnému zástupci sjednané pojistné plnění). Druhou funkcí je spoření a zhodnocování finančních prostředků, které jsou v budoucnu dítěti vyplaceny. Součástí těchto produktů bývá také připojištění neživotního charakteru. Tento druh pojištění není daňově zvýhodněn, protože pojistník není shodný s pojištěným.

5.2 Připojištění k životnímu pojištění

K životnímu pojištění, které kryje riziko dožití a smrti se v dnešní době sjednává ještě připojištění v různých podobách, které má neživotní charakter.

- úrazové pojištění
- invalidní pojištění
- pojištění vážných chorob
- nemocenské pojištění
- pojištění dlouhodobé péče [6, 13]

5.3 Daňové zvýhodnění životního pojištění

Na rozmachu životního pojištění nemají zájem pouze pojišťovny, ale i stát. Finální příjem člověka ve stáří se bude odvíjet nejenom od státního sociálního pojištění, ale právě od soukromých dodatkových zdrojů. K založení životního pojištění se spořicí složkou nás proto motivuje i stát, a to daňově.

Podmínky daňových úlev upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu.

Podle tohoto zákona se soukromým životním pojištěním rozumí pojištění pro případ:

- dožití,
- smrti nebo dožití,
- důchodové pojištění.

Dle § 15 lze od základu daně za zdaňovací období odečíst plátcem pojistného běžné pojistné zaplacené ve zdaňovacím období za předpokladu, že pojistník a pojištěný jsou tatáž osoba, pojistná smlouva je sjednána na dobu delší než 60 měsíců do kalendářního roku, ve kterém pojistník/pojištěný dosáhne věku 60 let a pojistná smlouva je sjednána pro případ dožití. V případě, že je pevně sjednaná pojistná částka pro případ dožití, musí její minimální částka činit pro pojistné smlouvy s pojistnou dobou 5 až 15 let 40 000 Kč a pro po-

jistné smlouvy s pojistnou dobou nad 15 let 70 000 Kč. U jednorázového pojistného se poměrně rozpočítá na zdaňovací období podle délky trvání s přesností na dny. Maximální částka, kterou lze odečíst ve zdaňovacím období, je stanovena na 12 000 Kč. Je nutné poznamenat, že na riziková pojištění s výjimkou pojištění pro případ smrti se daňové zvýhodnění nevztahuje.

Novela zvýhodňuje také zaměstnavatele přispívající svým zaměstnancům na jejich životní pojištění. Daňově jsou zvýhodněny platby zaměstnavatele na životní pojištění zaměstnance. Zaměstnanec je v pojistné smlouvě osobou pojištěnou, ale zároveň i pojistníkem. Zaměstnavatel za zaměstnance pojištění pouze platí.

Platba na životní pojištění splňující všechny uvedené podmínky je pro zaměstnavatele daňově uznatelným nákladem a to až do výše 8.000 Kč ročně. Zaměstnavatel tak ušetří na daních až 2.480 Kč ročně za jednoho zaměstnance.

Zaměstnavatel neodvádí ze zaplaceného pojistného příspěvky na zdravotní pojištění ani sociální zabezpečení. Zdravotní a sociální pojištění zvyšuje náklady firmy na mzdu zaměstnance o 35%. Životní pojištění s sebou tuto zátěž nenese. [25]

6 INVESTIČNÍ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

Investiční životní pojištění je v České republice nejvíce nabízený a velmi oblíbený druh životního pojištění. Jeho obliba vznikla hlavně díky tomu, že část peněz je použito na investování do podílových fondů a druhá část na pokrytí pojištění. Do pojištění je pak zpravidla zahrnuto jak pojištění životní, tak proti trvalé invaliditě, kde jste pak zproštěni jeho dalšího placení. Jedná se tedy o něco jako hybrid mezi klasickým životním pojištěním a investováním do podílových fondů.

Investiční životní pojištění v sobě kombinuje pojistnou ochranu s možností dosáhnout zajímavého zhodnocení. Klient může zvolit z nabídky několika investičních fondů lišících se předpokládaným zhodnocením finančních prostředků a podstupovanou mírou rizika. Míra dosaženého zhodnocení je závislá na zvolené investiční strategii a investiční riziko je celé na straně klienta. Standardem pojištění je možnost kdykoli změnit poměr finančních prostředků mezi pojistnou ochranou a zhodnocením finančních prostředků v závislosti na volbě výše pojistné částky a výše pojistného. Rozložení finančních prostředků mezi vybrané fondy lze v průběhu doby trvání pojištění měnit.

Od kapitálového životního pojištění se liší tím, že v jeho případě se pojišťovna při podpisu smlouvy zavazuje k vyplacení konkrétní částky při dožití se konce pojištění, u investičního životního pojištění žádná taková garance není.

Investiční životní pojištění je vhodné zejména pro ty, kteří:

- chtějí zabezpečit své blízké v případě smrti,
- chtějí dlouhodobě a pravidelně zhodnocovat finanční prostředky,
- akceptují vyšší míru rizika podle zvolené investiční strategie,
- chtějí volně nakládat s naspořenými finančními prostředky,
- chtějí aktivně ovlivňovat spořicí složku pojištění různou volbou investiční strategie.

6.1 Programy investování v životním pojištění

Část zaplaceného pojistného je spotřebována na krytí pojistné ochrany a poplatky pojišťovny (v případě, že je sjednána riziková složka), zbývající prostředky jsou investovány, tj. jsou z nich nakoupeny podílové jednotky, které pojišťovna vloží na individuální účet klienta. V případě úmrtí klienta je dle individuálních podmínek pojišťoven vyplacena pojistná částka nebo aktuální hodnota individuálního účtu, popřípadě obojí. Pro ochranu vložených

prostředků před inflací zahrnují pojišťovny do smlouvy možnost každoroční aktualizace (tzv. indexace) pojistné částky a pojistného s ohledem na míru inflace.

Pojišťovny nabízejí různé programy investování, které se liší výnosovým potenciálem a mírou rizika. Za základní programy investování považujeme ty, které jsou zaměřeny na jeden typ podkladových aktiv (peněžní trh, akcie, dluhopisy, nemovitosti). Dalšími mohou být profilové programy investování. Tyto programy jsou určeny pro ty, kteří nemají čas pravidelně sledovat vývoj na finančních trzích.

- 1. Konzervativní program** – je určen klientům, kteří dávají přednost jistému výnosu. Program je tvořen zejména investičními nástroji s nízkou nebo střední mírou rizika, jako jsou depozita a další nástroje peněžního trhu, státní i podnikové dluhopisy apod. Do rizikových finančních instrumentů (např. akcií) může být v tomto programu investováno maximálně 10% finančních prostředků.
- 2. Kombinovaný program** – se vyznačuje vyšším rizikem než program Konzervativní. Odměnou za vyšší podstupené riziko je vyšší potenciální výnos. Program je tvořen z větší části méně nebo středně rizikovými finančními instrumenty (např. bankovní vklady, dluhopisy apod.), maximálně 40 % prostředků programu investování představují rizikovější aktiva (např. akcie).
- 3. Dynamický program** – nabízí potenciál vysokého zhodnocení při vysokém riziku. Až 70 % prostředků tohoto programu je investováno do finančních instrumentů rizikové povahy. Zbývající část je investována do méně rizikových instrumentů (např. bankovní vklady, dluhopisy apod.). [20, 13]

6.2 Výhody a nevýhody investičního životního pojištění

6.2.1 Výhody investičního životního pojištění

- Zaplacené pojistné je alokováno do programů investování zvolených klientem v libovolné kombinaci.
- Výnosnost klient sám ovlivňuje volbou z programů investování lišících se mírou rizika a výnosnosti.
- Variabilita – lze měnit investiční strategie kdykoli během trvání pojištění
- Spořicí složku pojištění lze navýšit mimořádným pojistným.
- Flexibilně volit poměr spoření/pojistná ochrana a možnost tento poměr kdykoli změnit.

- Možnost změn parametrů pojištění dle aktuálních potřeb klienta.
- Možnost mimořádných vkladů a výběrů z kapitálové hodnoty pojištění.
- V případě složité životní situace možnost na čas přerušit placení pojistného bez jakékoli penalizace.
- Daňové zvýhodnění.

6.2.2 Nevýhody investičního životního pojištění

- Není garantovaná výše zhodnocení.
- Není garantována pojistná částka při dožití.[13]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

Pro porovnání investičního životního pojištění jsem si vybrala pět pojišťoven, které působí na našem trhu – Česká pojišťovna a.s., ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB, Generali Pojišťovna a.s., Aviva životní pojišťovna, a.s. a Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group. První část mé práce se zabývá popisem výše zmíněných pojišťoven a nabídkou jejich produktů investičního životního pojištění. Dále jsou podrobně popsány jednotlivé produkty komerčních pojišťoven.

Ve druhé části je popsána fuzzy metodologie, kterou je provedena komparace jednotlivých produktů a následně na základě výsledků je vybrán nejvhodnější pojistný produkt pro konkrétního klienta.

Závěrem analytické části je zhodnocení vybraných produktů investičního životního pojištění.

8 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVEN A JEJICH PRODUKTŮ INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

8.1 ČSOB Pojišťovna, a.s.

Základní údaje o společnosti ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu

ČSOB:

Obchodní firma: ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB

Zapsána: Krajský soud v Hradci Králové 17.4.1992,
oddíl B, vložka 567

IČ: 45534306

DIČ: CZ699000761

Sídlo společnosti: Zelené předměstí,
Masarykovo náměstí 1458
532 18 Pardubice

Základní kapitál: 1,536 mld. Kč

Akcionáři a jejich podíly ke dni 31. 12. 2010 jsou:

- KBC Verzekeringen N.V. 75 %,
- Československá obchodní banka, a. s. 25 %.

ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB (dále jen ČSOB Pojišťovna) je univerzální komerční pojišťovna, která nabízí pojistné produkty občanům a živnostníkům stejně jako malým a středním podnikům i velkým korporacím ČSOB Pojišťovna vznikla 17. 4. 1992 a pod svým současným názvem působí od 6. 1. 2003, kdy změnila po odkupu podniku univerzální pojišťovny ČSOB Pojišťovna a. s. svou obchodní firmu z IPB Pojišťovna, a. s. do současné podoby.

ČSOB Pojišťovna se opírá o stabilní zázemí a osvědčené know-how svého hlavního akcionáře, jímž je belgická pojišťovna KBC Verzekeringen NV z nadnárodní skupiny KBC. I přes nepříznivý vývoj na světových finančních trzích obhájila ČSOB Pojišťovna vysoký rating A- se stabilním vývojem a potvrdila tak dlouhodobě silnou pozici na českém trhu. [31]

8.1.1 Investiční životní pojištění ZFP ŽIVOT +

Investiční životní pojištění ZFP Život + vzniklo ve spolupráci ČSOB pojišťovny s dlouholetým a stabilním partnerem ZFP akademií. Spojuje investici do podílových fondů spolu s pojistnou ochranou a navíc umožňuje využít daňových zvýhodnění. Během trvání pojistné smlouvy je možné kdykoliv pojištění měnit, určovat výši pojistného, míru ochrany či poměr mezi ochranou a investicí. Dále je zde možnost ovlivňovat výnos z vkladů pomocí investiční strategie, disponovat s naspořenými prostředky, kdykoli je vkládat a zhodnocovat. Pojištění ZFP Život + nabízí pět investičních programů (Chráněný fond, Růstový fond, Dynamický fond, Akciový mix a Realitní mix) dle vztahu investora k riziku a Garantovaný fond, u kterého je zaručená sazba 2,4 % p. a. pro běžné pojistné a 1,25 % p. a. pro mimořádné pojistné. Volbou jednoho z nich nebo jejich kombinací ovlivňují klienti jednak možný výnos, ale také investiční riziko. Ochranu investice může zajišťovat automatická ochrana, kde se před koncem doby pojistné smlouvy automaticky začne část peněžních prostředků převádět z výnosnějších, ale rizikovějších fondů do méně rizikového fondu, nebo stálá ochrana, kde je možné investovat do Chráněného fondu, u něž cena podílových jednotek nemůže klesnout pod 90% nejvyšší ceny dosažené v minulosti. Investiční životní pojištění ZFP Život + nabízí asistenční služby zdarma, které zahrnují například lékařské a právní poradenství po telefonu, dopravu do a z nemocnice, při hospitalizaci zprostředkování péči o domácnost, hlídání dětí nebo seniorů, krmení domácích zvířat apod. Další výhodou je možnost sledovat pojištění přes internet a měnit investiční strategii. [38]

Základem pojištění je pojištění pro případ smrti nebo dožití. K tomuto základu lze sjednat širokou škálu doplňkových pojištění: pro případ vážné choroby, plné invalidity následkem nemoci nebo úrazu, smrti následkem úrazu, trvalých následků úrazu, léčení úrazu, pro případ hospitalizace následkem nemoci nebo úrazu a také úrazové pojištění dětí. V případě trvalých následků úrazu je možné si určit výši pojistné částky a vybrat si, od jakého rozsahu tělesného poškození bude vyplaceno pojistné plnění. Dále je zde možnost nastavit si progresivní plnění, které zajistí výplatu až ze čtyřnásobku zvolené pojistné částky. Při smrti následkem úrazu může být vyplaceno od 200 000 Kč až do 1 000 000 Kč. Výši denního odškodného lze zvolit v rozmezí od 100 Kč do 500 Kč denně. Tato peněžní částka bude vyplácena buď od 15., nebo 29. dne léčení úrazu dle volby pojistníka. Pojistné lze platit měsíčně, čtvrtletně, pololetně i ročně. Klienti mohou také kdykoliv vložit mimořádné pojistné. Úrazové pojištění v odvětví životního pojištění lze sjednat pouze jako připojištění k

životnímu pojištění. Samostatně lze úrazové pojištění sjednat pouze v odvětví neživotního pojištění. [27]

8.2 Česká pojišťovna, a.s.

Základní údaje o společnosti Česká pojišťovna, a. s.:

Obchodní firma:	Česká pojišťovna, a. s.
Zapsána:	Městský soud v Praze 1. 5. 1992 oddíl B, vložka 1464
IČ:	45272956
DIČ:	CZ45272956
Sídlo společnosti:	Spálená 75/16, 113 04 Praha 1
Základní kapitál:	4 mld. Kč

Akcionáři a jejich podíly ke dni 31. 12. 2010 jsou:

- Assicurazioni Generali S.p.A. („Generali“) 51 %,
- PPF Group N.V. 49 %.

Česká pojišťovna a.s. (dále jen Česká pojišťovna) má dlouhou a bohatou tradici. Je nejstarším pojišťovacím ústavem v českých zemích a právní nástupkyní První české vzájemné pojišťovny, založené v roce 1827. Součástí původní Státní pojišťovny byla do roku 1969, kdy došlo na základě teritoriálního principu k rozdělení na Českou státní pojišťovnu a Slovenskou státní pojišťovnu. Česká pojišťovna byla založena Fondem národního majetku České republiky zakladatelskou listinou ze dne 28. dubna 1992 a vznikla zápisem do obchodního rejstříku dne 1. května 1992. Akcie Společnosti byly v roce 1993 uvedeny na hlavní trh Burzy cenných papírů Praha, a.s. Z obchodování na Burze i v RM-Systému, a.s., byly akcie České pojišťovny vyřazeny v souvislosti s výkupem akcií od minoritních akcionářů dne 31. srpna 2005. Česká pojišťovna se na burzu vrátila, a to emisí dluhopisů. Aktuálně jsou na volném trhu burzy přijaty dluhopisy vydané dne 13. prosince 2007. Po obdržení regulativních povolení dne 17. ledna 2008 vstoupila v účinnost Smlouva o společném podniku (Joint Venture Agreement), podepsaná 10. července 2007 mezi Assicurazioni Generali a PPF Group N.V. Skupina České pojišťovny je tak nyní součástí jedné

z největších pojišťovacích skupin ve střední a východní Evropě. Generali PPF Holding je vlastněn z 51 % společností Generali Group a ze 49 % společností PPF Group.

Společnost Česká pojišťovna a. s. je univerzální komerční pojišťovnou nabízející životní i neživotní pojištění. Poskytuje jak individuální životní a neživotní pojištění, tak i pojištění pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových a podnikatelských rizik. [30]

8.2.1 Investiční životní pojištění DYNAMIK PLUS

Tento produkt nabízí pět programů. Jednotlivé programy se můžou během pojištění měnit. Může se také zvýšit i snížit pravidelně placené pojistné, kdykoli přidat, zrušit anebo změnit parametry volitelných pojištění. Sami si rovněž určíme, kolik dáme na pojistné a kolik budeme spořit a jakým způsobem.

Výhody pojištění

- investiční zámeček – ochrana dosaženého výnosu ve fondech životního cyklu
- Plus – unikátní kombinace garantovaného zhodnocení a investování
- mimořádné pojistné
- mimořádné výběry
- daňové výhody
- spojení výhod dlouhodobého a pravidelného investování

Změny v pojištění – měnit můžeme:

- délku pojištění
- výši pojistné částky
- výši pojistného
- investiční program
- volitelná pojištění a jejich vlastnosti

Investiční programy

Volbou programu rozhodujeme, jakým způsobem se budou peníze zhodnocovat. Jednotlivé programy se od sebe liší výší možných výnosů a mírou rizika.

Investiční programy zahrnují kombinace fondů a možnosti zhodnocování finančních prostředků prostřednictvím garantované technické úrokové míry, resp. v případě mimořádného pojistného vyhlášené úrokové míry:

K životnímu pojištění Dynamik lze sjednat tato připojištění:

- Pojištění závažných onemocnění
- Pojištění zproštění od placení pojistného

- Úrazové pojištění dospělých
- Úrazové pojištění dětí (až 3 děti na jedné smlouvě)
- Soukromé zdravotní pojištění [35]

8.3 Generali pojišťovna, a.s.

Generali Pojišťovna a.s. je univerzální komerční pojišťovna, která nabízí pojistné portfolio zahrnující pojištění osob, majetku, odpovědnosti, motorových vozidel i průmyslových a podnikatelských rizik.

Díky husté síti zastoupení je široký pojistný program Generali snadno dostupný na celém území České republiky. Cílem Generali je vytvářet hodnotu pro akcionáře a zároveň dosahovat nejvyšší možné spokojenosti svých klientů. Generali vlastní certifikát ISO 9001:2008. Generali je nadnárodní společnost a je třetí největší pojišťovnou na světě.

Základní údaje o společnosti Generali Pojišťovna, a. s

Obchodní firma:	Generali Pojišťovna a.s.
Zapsána:	Městský soud v Praze 1.1. 1995, oddíl B, vložka 2866
IČ:	61859869
Sídlo společnosti:	Bělehradská 132 120 84 Praha 2
Základní kapitál:	0,5 mld. Kč

Akcionáři pojišťovny Generali:

- Generali PPF Holding BV., Nizozemí.

Pobočka Assicurazioni Generali byla v Praze založena již v roce 1832. V roce 1920 začalo zdejší působení pojišťovny Moldavia Generali a v roce 1939 se tato společnost sloučila s další pojišťovnou Sekuritas. Generali v ČR úspěšně působila až do roku 1945, kdy došlo dekretem prezidenta republiky ke znárodnění soukromých pojišťoven. V roce 1993 se Generali vrátila zpět do České republiky jako jedna z nejsilnějších a nejspolehlivějších pojišťoven. Jako akciová společnost působí Generali od ledna 1995, kdy došlo ke změně právního statutu. Organizační složka mezinárodního pojišťovacího koncernu Erste Allgemeine Versicherungs-AG se transformovala do Generali Pojišťovna a.s. Významným milníkem v historii společnosti bylo převzetí pojišťovny Zürich k 1. lednu 2003, které znamenalo pře-

devším posílení pozice v oblasti pojištění motorových vozidel i dalších odvětví neživotního pojištění. Další klíčovou událostí byl vstup pojišťovny Generali do mezinárodního pojišťovacího gigantu Generali PPF holding v roce 2008. [24]

8.3.1 Investiční životní pojištění FUTURE

Pojištění FUTURE je flexibilní životní investiční pojištění, tzn. že námi zaplacené pojistné přemění na podílové jednotky zvolených podílových fondů, přičemž s vytvořenými prostředky můžeme manipulovat prostřednictvím částečných odkupů, příp. je můžeme nechat pracovat jako rezervu na dožití naší smlouvy. Výhodou pojištění FUTURE je kombinace těchto vlastností s vysoce kvalitní pojistnou ochranou pro případ smrti, ale také s řadou doplňkových pojištění. Pojištění FUTURE totiž v případě úmrtí pojištěného nabízí výplatu aktuální hodnoty podílového účtu, minimálně však sjednanou pojistnou částku pro případ úmrtí. Přestože jde tedy o investiční pojištění, garantuje pojištění FUTURE vždy stanovenou úroveň pojistné ochrany pro případ smrti.

Dvě varianty pojištění FUTURE:

- pojištění za běžně placené pojistné
- pojištění za jednorázově placené pojistné

Pojištění FUTURE můžeme ve variantě FUTURE Junior sjednat také pro své děti. Kromě širokého rozsahu úrazového a nemocenského pojištění pro děti za dětskou cenu, nám FUTURE Junior předkládá možnost pojistit naše děti proti dopadům závažných onemocnění, jako jsou klíšťová encefalitida, meningitida či mozková obrna.

Investiční životní pojištění dále nabízí následující možnosti:

- změnu alokace pojistného: na počátku pojištění stanoví pojistník rozložení (alokaci) pojistného do fondů; v průběhu pojištění však původně zvolenou investiční strategii může kdykoliv bezplatně změnit
- jednu smlouvu po celý život - investiční pojištění lze mít od 0 do 100 let
- pojistnou ochranu již 5. den od sepsání návrhu do okamžiku počátku pojištění
- přerušení placení pojistného na dobu jednoho roku, a to až 3krát během pojistné doby
- možnost uzavření variant bez posuzování zdravotního stavu pojištěného

- přemístění podílových jednotek: na písemnou žádost pojistníka se dají přemístit již existující podílové jednotky z jednoho (resp. více) fondu do jiného (resp. jiných) fondu
- mimořádné pojistné: kdykoliv v průběhu trvání pojištění lze zvýšit kapitálovou hodnotu pojištění zaplacením mimořádného pojistného
- částečný odkup: v případě finanční potřeby může klient čerpat prostředky ze svého pojištění ve formě částečného odkupu
- indexaci: v zájmu zachování hodnoty pojištění lze každoročně zvýšit pojistné i pojistnou částku nebo pouze pojistné, čímž se zvýší investiční složka pojištění
- změnu pojistného: o snížení pojistného či zvýšení pojistného lze požádat kdykoli
- změnu pojistné částky: pojistnou částku lze měnit kdykoli při zohlednění dostatečnosti pojistného
- doporučené strategie: Generali nabízí klientům doporučené strategie jako rozložit své pojistné do jednotlivých fondů
- daňové zvýhodnění [36]

8.4 Kooperativa pojišťovna, a.s.

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group je druhou největší pojišťovnou na českém trhu. Byla založena v roce 1991 jako první komerční pojišťovna na území bývalého Československa. Její podíl na celkovém předepsaném pojistném v ČR činí 22 %. Je univerzální pojišťovnou, která nabízí plný sortiment služeb a všechny standardní druhy pojištění jak pro občany, tak pro klienty z řad firem od drobných podnikatelů až po velké korporace. Kooperativa je součástí koncernu Vienna Insurance Group (VIG).

Základní údaje o společnosti Kooperativa pojišťovna, a. s.:

Obchodní firma: Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group

Zapsána: Městského soudu v Praze 1.3.1993,
oddíl B, vložka 1897

IČ: 47116617

Sídlo společnosti: Templová 747,
110 01 Praha 1

Základní kapitál: 3 mld. Kč

Složení akcionářských podílů v pojišťovně Kooperativa:

- Wiener Städtische Allgemeine Versicherung AG 89,28%

- Vltava, majetkosprávní a podílová spol. s. r. o., Praha 6,20%
- Svaz českých a moravských výrobních družstev, Praha 4,52%

Kooperativa pojišťovna, a.s. je zakládajícím členem České asociace pojišťoven, členem Svazu bank a pojišťoven, Svazu průmyslu a dopravy, Svazu autoopraven České republiky, Asociace leteckých dopravců, Českého jaderného poolu a spoluzakladatelem a akcionářem stavební spořitelny Wüstenrot, a. s. Jako druhý největší pojistitel demonopolizovaného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla je také významným členem České kanceláře pojistitelů.

Společnost byla založena v závěru roku 1990 a do obchodního rejstříku zapsána v Bratislavě jako Kooperativa, československá družstevní pojišťovna, a. s..

Její činnost byla zahájena dnem účinnosti zákona 185/91 Sb. o pojišťovnictví, tj. 28.5.1991.

Na území Čech vykonávala svoji pojišťovací činnost prostřednictvím zemského ředitelství se sídlem v Praze a na území Moravy a Slezska ředitelstvím se sídlem v Brně.

1.3.1993 byla na bázi zemského ředitelství v Praze zapsána do obchodního rejstříku Česká Kooperativa, pojišťovna, a. s.. Obdobně byla ve stejné době založena Moravskoslezská Kooperativa, pojišťovna, a. s.

Obě pojišťovací společnosti se sloučily k 31. 8. 1999 a vytvořily současnou finančně silnou pojišťovací společnost, pokrývající svými službami území celé republiky. [34]

8.4.1 Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA 7BN

Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA je moderní, vysoce variabilní produkt, který nabízí ideální kombinaci vysokého zhodnocení vložených investic a nadstandardní pojistné ochrany pro celou rodinu.

Výhody PERSPEKTIVY:

- Pojištění celé rodiny na jedné pojistné smlouvě.
- Přizpůsobení pojistné ochrany konkrétní životní situaci - smlouva na celý život.
- Možnost čerpání finančních prostředků během trvání pojištění.
- Možnost snížení daňového základu až o 12 000 Kč ročně.
- Perspektiva může sloužit jako dětské pojištění, rizikové pojištění, rodinné pojištění nebo jako investiční životní pojištění s primárním cílem zhodnocovat finanční prostředky nebo spořit peníze na důchod.

- Procentní podíl z pojistného uhrazeného za pojištěná rizika, který je vyplacen hlavnímu pojištěnému na konci pojištění v případě, že během pojištění nedojde k žádné pojistné události ze sjednaných rizikových pojištění.
- Klient a jeho rodina mohou být pojištěni již od následujícího dne po uzavření smlouvy, a to u pojištění pro případ smrti a u úrazového pojištění dospělých i dětí.
- U doplňkových pojištění si můžeme stanovit věk, do kterého chcete být pojištěni.
- Lze nastavit klesající pojistné částky pro účely zabezpečení blízkých v době splácení hypotéky.
- Na konci pojištění si sami můžeme zvolit způsob plnění: jednorázová výplata pojistné částky, výplata důchodu po předem sjednanou dobu, doživotní důchod.

Možnosti

investování

Prostřednictvím univerzálního životního pojištění PERSPEKTIVA můžeme investovat do garantovaného fondu a několika druhů podílových fondů společnosti Erste Sparinvest, C-QUADRAT nebo společnosti Conseq. PERSPEKTIVA umožňuje kombinovat jak garantované, tak tržní fondy a volně mezi nimi přecházet.

Fondy, které můžeme prostřednictvím PERSPEKTIVY nakupovat, jsou fondy fondů. Složení portfolia jednotlivých fondů je velmi rozmanité a reaguje na momentální situaci na světových trzích. Výhodou těchto fondů je rozložení rizika jak měnového, odvětvového tak i regionálního (po celém světě).

Seznam programů investování:

- Konzervativní program s využitím investování do podílových fondů
- Dynamický program s využitím investování do podílových fondů
- Progresivní program s využitím investování do podílových fondů
- C-Quadrat Arts Balanced s využitím investování do podílových fondů
- C-Quadrat Arts Dynamic s využitím investování do podílových fondů
- Conseq Active Invest Vyvážené portfolio
- Conseq Active Invest Dynamické portfolio
- Conseq Horizont Invest
- Garantovaný fond
- Vkladový fond pro mimořádné pojistné

Možnosti připojištění

- pojištění pro případ smrti pro hlavního pojištěného

- pojištění pro případ smrti druhého pojištěného
- úrazové pojištění osob pro případ:
 - smrti následkem úrazu
 - trvalých následků úrazu s progresivním plněním
 - tělesného poškození způsobeného úrazem
 - pracovní neschopnosti následkem úrazu
 - pobytu v nemocnici následkem úrazu
 - denní odškodné za následky úrazu
- pojištění pro případ vážných onemocnění
- pojištění pro případ pobytu v nemocnici
- pojištění pro případ pracovní neschopnosti (karenční doba 14, 28 a 42 dní)
- pojištění pro případ plné invalidity s výplatou důchodu nebo pojistné částky
- pojištění pro případ plné invalidity následkem úrazu s výplatou důchodu nebo pojistné částky
- pojištění důchodu pro pozůstalé
- zdravotní asistenční služba MediKompas [26]

8.5 Aviva životní pojišťovna, a.s.

Aviva pojišťovna je jednou z nejstarších a největších pojišťoven na světovém trhu. Vznikla v Británii a nyní působí ve 28 zemích světa a jejích služeb využívá více než 50 mil. klientů. Životní pojišťovna Aviva působí v České republice od roku 1997 (do roku 2002 pod názvem Commercial Union) jako součást mezinárodní pojišťovací skupiny Aviva.

Aviva životní pojišťovna je členem České asociace pojišťoven a Britské obchodní komory, jejímž je také patronem. Zaměřuje se na oblasti investičního životního pojištění, které tvoří více než 95% jejího portfolia.

Základní údaje o společnosti Aviva životní pojišťovna, a. s.:

Obchodní firma:	Aviva životní pojišťovna, a. s.
Zapsána:	Městského soudu v Praze 20.3.1997, oddíl B, vložka 4611
IČ:	25114344
Sídlo společnosti:	Londýnská 41, 120 21 Praha 2
Základní kapitál:	315 mil. Kč

Akcionáři životní pojišťovny Aviva:

- Aviva International Holdings Limited [29]

8.5.1 Investiční životní pojištění Aviva EasyLife

Investiční životní pojištění Aviva EasyLife je mimořádně flexibilní. Splňuje požadavky pojistky na celý život, neboť parametry pojištění lze přizpůsobovat v průběhu celé pojistné doby dle momentální potřeby klienta. Klient může sám ovlivnit zhodnocování vložených finančních prostředků výběrem z široké nabídky programů investování a jejich skladbu libovolně měnit. K základnímu pojištění lze sjednat až 9 moderních flexibilních připojištění s pojistnými částkami nezávislými na pojistné částce pro případ smrti. Díky tomuto konceptu je možné klást větší důraz na pojištění samotného pojištěného než jen na zajištění pozůstalých.

Výhody Aviva EasyLife

- Vysoké pojistné krytí na dobu, po kterou ho skutečně potřebujeme – jedny z nejvyšších pojistných částek na trhu.
- Pojistná ochrana i po ukončení placení pojistného.
- V průběhu pojištění máme své peněžní prostředky k dispozici.
- Možnost kdykoli bezplatně změnit poměr rizikové a investiční složky pojištění.
- V případě složité životní situace můžeme na čas přerušit placení pojistného.
- Možnost jednorázově navyšovat investované finanční prostředky mimořádným pojistným
- Možnost vybrat si z 9 připojištění.

Vstupní věk a pojistná doba

- Vstupní věk 16 až 60 let.
- Volitelná pojistná doba až do věku 65 let
- Možnost automatického prodlužování pojistné doby

Pojistné plnění

V případě úmrtí vyplatí pojišťovna oprávněné osobě sjednanou pojistnou částku, popř. investiční složku, je-li vyšší. Pojistné plnění pro případ smrti lze vinkulovat ve prospěch finanční instituce, u níž čerpáme úvěr. Toto pojistné plnění není předmětem dědického

řízení a vyplácí se předem zvolené oprávněné osobě. Pojistné plnění pro případ smrti nepodléhá (dle zákona) dani z příjmů ani dani dědické.

Investice

Zaplacené pojistné je použito na postupné vytváření investiční složky. Její výnosnost sami ovlivňujeme vhodným výběrem z široké nabídky programů investování. Zvolenou kombinací programů investování lze kdykoli měnit, jednou ročně zcela zdarma. Na konci sjednané pojistné doby se jednorázově vyplácí investiční složka pojištění, nebo můžeme v pojištění dále pokračovat.

Základní programy investování

Každý z devíti základních programů investování je zaměřen na jeden typ podkladových aktiv (nástroje peněžního trhu, dluhopisy a ostatní cenné papíry s pevným výnosem, akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem nebo nemovitosti).

Profilové programy investování

(Konzervativní, Kombinovaný, Dynamický, Agresivní multibrand)

Tyto programy se od sebe liší svým rizikem, a tím i výnosovým potenciálem. Na rozdíl od základních programů investování, které jsou tvořeny převážně jedním druhem podkladových aktiv, profilové programy představují takovou kombinaci různých typů aktiv, která odpovídá riziku daného programu, resp. hlavním rizikovým kategoriím investorů. Struktura aktiv daného profilového programu se může měnit v závislosti na vývoji finančních trhů.

Přístup k penězům v průběhu pojištění

Po dvou letech trvání pojištění možnost čerpání části investiční složky bez nutnosti ukončit pojištění, a to za předpokladu dosažení její potřebné výše.

Pojistná ochrana i po ukončení placení pojistného

Pokud se dostaneme do složité životní situace, můžeme dočasně přerušit placení pojistného při zachování pojistné ochrany (např. v době mateřské dovolené). Předpokladem je dosažení potřebné výše investiční složky. [15]

Možnost mimořádného pojistného

Investiční složku lze kdykoli v průběhu pojištění navýšit sjednáním a zaplacením mimořádného pojistného.

Daňové zvýhodnění

Svůj daňový základ si můžeme při splnění zákonných podmínek snížit až o 12 000 Kč ročně. Daňové úlevy se nevztahují na pojistné za připojištění.

Možnosti připojištění

- připojištění smrti úrazem
- připojištění náhlé smrti
- připojištění trvalých následků úrazu
- připojištění následků.
- připojištění pro případ trvalé plné invalidity
- připojištění závažných onemocnění
- připojištění pracovní neschopnosti
- připojištění hospitalizace
- připojištění zproštění od placení pojistného [15]

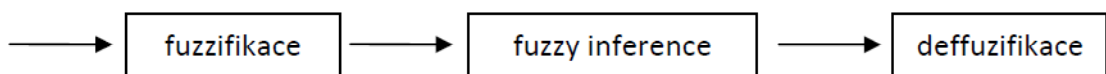
9 KOMPARACE NABÍDKY INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ U VYBRANÝCH POJIŠŤOVEN

V této kapitole bude provedeno srovnání pojistných produktů investičního životního pojištění vybraných komerčních pojišťoven. Srovnání bude provedeno pomocí fuzzy logiky.

9.1 Fuzzy metodologie

Teorie fuzzy množin a fuzzy logiky byla vytvořena L. Zadehem v roce 1965. Určuje, „jak moc“ prvek do množiny patří, nebo nepatří. Některé proměnné je nutné popsat vágními výrazy. Fuzzy metodika poté umožňuje vytvořit pravidla, která s těmito výrazy pracují. Metoda užívající neostrých množin (fuzzy) patří mezi metody, které se používají ve finančnictví. Pomocí fuzzy logiky lze najít řešení pro daný případ srovnáním několika produktů (např. koupě nejlepšího automobilu, výběr partnerky nebo partnera, dovolené, bankovního účtu, pojištění atd.).[8, 33]

Tvorba systému s fuzzy logikou obsahuje tři základní kroky, a to **fuzzifikaci, fuzzy inferenci a defuzzifikaci**.

Obrázek 8 Proces fuzzy zpracování [8]

V **prvním kroku** se reálné proměnné převedou na jazykové proměnné. Hodnoty této proměnné jsou jejími atributy. V případě analýzy rizika mohou mít atributy hodnotu např. velmi nízké, nízké, střední, vysoké, velmi vysoké riziko atd. Obvykle se používá tři až sedm atributů základní proměnné. Stupeň členství atributů proměnné v množině se vyjadřuje matematickou funkcí. Existuje mnoho typů těchto členských funkcí. V našem případě byly na základě intervalů parametrů vytvořeny atributy, kam hodnota buď patří, nebo nepatří. Ze zvolených parametrů a atributů se vytvoří **transformační matice**, kterou je třeba vyplnit na základě vlastních zkušeností nebo zkušeností expertů.

Ve druhém kroku ohodnotíme všechny produkty pomocí transformační matice. Takto vytvořená matice se nazývá **stavová matice**, která v našem případě zobrazuje míru vhodnosti produktu vzhledem ke sledovaným parametrům. Dále vytvoříme pravidlo, jehož výsledek podrobíme defuzifikaci. Toto pravidlo je v našem případě suma vah.

V třetím kroku se převádí výsledek předchozí operace fuzzy inference na reálné hodnoty. Cílem **defuzifikace** je převedení fuzzy hodnoty výstupní proměnné tak, aby co nejlépe reprezentovala výsledek fuzzy výpočtu. [8]

9.2 Srovnání pojistných produktů vybraných komerčních pojišťoven

V prvním kroku se zvolí parametry pro srovnání, které jsou řazeny dle abecedy:

- **Částečná výplata kapitálové hodnoty** – možnost po určité době vybrat část naspořených peněžních prostředků.
- **Daňové zvýhodnění** – možnost uplatnit zaplacené pojistné jako nezdanitelnou část základu daně při ročním daňovém zúčtování.
- **Dynamizace** – slouží k ochraně reálné hodnoty pojistné smlouvy před inflací.
- **Garantovaný úrok** – zda komerční pojišťovna nabízí garantovaný fond, který má pevně stanovené garantované zhodnocení finančních prostředků.
- **Maximální koncový věk** – věková hranice, do které je možné mít sjednanou pojistnou smlouvu.
- **Maximální počet pojištěných dětí** – počet dětí, které je možné pojistit v rámci stejné pojistné smlouvy.
- **Maximální počet pojištěných dospělých osob** – počet dospělých osob, které je možné pojistit v rámci stejné pojistné smlouvy.
- **Maximální pojistná částka** – na jakou maximální pojistnou částku může být klient pojištěn v rámci hlavního rizika.
- **Maximální vstupní věk** – v jakém maximálním věku je možné si sjednat pojistnou smlouvu.
- **Minimální doba trvání pojištění** – minimální doba trvání pojistné smlouvy.
- **Minimální mimořádné pojistné** – jakou minimální částku lze vložit do mimořádného pojistného.
- **Minimální pojistná částka** – na jakou minimální pojistnou částku musí být klient pojištěn v rámci hlavního rizika.
- **Minimální pojistné** – minimální částka, kterou je nutné platit v určitých

intervalech stanovených pojistnou smlouvou.

- **Minimální vstupní věk** – v jakém minimálním věku je možné sjednat pojistnou smlouvu.
- **Minimální výběr z mimořádného pojistného** – jakou minimální částku je možné vybrat z mimořádného pojistného.
- **Možnost lékařské asistence** – možnost lékařského poradenství po telefonu zdarma
- **Možnost úprav investiční strategie přes internet** – zda je možné měnit investiční strategii, tedy měnit alokaci peněžních prostředků do různých fondů z domova bez nutnosti navštívení komerční pojišťovny.
- **Možnost vinkulace** – možnost ručit pojistnou smlouvou za závazek.
- **Možnost vložení mimořádného pojistného** – zda komerční pojišťovna dovoluje vklad mimořádných prostředků formou mimořádného pojistného.
- **Možnosti připojištění** – zda je možné se pojistit v rámci stejné pojistné smlouvy pro případ dalších rizik (např. úrazu, trvalé invalidity atd.).
- **Počet nabízených fondů** – kolik nabízí komerční pojišťovna fondů pro zhodnocení vložených peněžních prostředků.
- **Počet nabízených připojištění** – kolik připojištění nabízí komerční pojišťovna společně k příslušnému pojistnému produktu.
- **Počet připojištění pro děti** – kolik připojištění nabízí komerční pojišťovna dětem společně k příslušnému pojistnému produktu.
- **Pojistná ochrana** – pro jaká hlavní krytí rizika je pojištění vztaženo.
- **Právo na odkupné** – možnost na žádost pojistníka předčasně ukončit pojistnou smlouvu a získat část nespotřebovaného pojistného ukládaného do rezervotvorné složky, vypočítaného pojistně matematickými metodami k datu zániku této pojistné smlouvy. [10]
- **Stanovení investiční strategie** – možnost si libovolně zvolit procentuální rozložení vložených peněžních prostředků do různých fondů.
- **Výběr z mimořádného pojistného** – možnost si vybrat peněžní prostředky vložené v rámci mimořádného pojistného.
- **Zproštění plateb v případě plné invalidity** – možnost zproštění od placení pojistného v případě plné invalidity. [7]

Tabulka 2 Parametry produktů investičního životního pojištění [vlastní zpracování]

Komerční pojišťovny	AVIVA	ČSOB	ČESKÁ POJIŠŤOVNA	GENERALI	KOOPERATIVA
Produkty investičního životního pojištění	Aviva EasyLife	ZFP Život+	Dynamik Plus	Future	Perspektiva 7BN
Parametry					
Částečná výplata kapitálové hodnoty	ANO	NE	NE	ANO	ANO
Daňové zvýhodnění	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Dynamizace	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Garantovaný úrok	NE	ANO	ANO	NE	ANO
Maximální koncový věk	65	80	85	75	80
Maximální počet pojištěných dětí	0	5	3	0	3
Maximální počet pojištěných dospělých osob	1	2	1	1	2
Maximální pojistná částka	NENÍ OMEZENO	10 mil. Kč	NENÍ OMEZENO	NENÍ OMEZENO	8 mil. Kč
Maximální vstupní věk	60 let	70 let	65 let	70 let	70 let
Minimální doba trvání pojištění	10 let	5 let	10 let	5 let	10 let
Minimální mimořádné pojistné	1 000 Kč	500 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč	2 000 Kč
Minimální pojistná částka	DLE VĚKU POJIŠTĚNÉHO A VÝŠE POJISTNÉHO	10 000 Kč	10 000 Kč	2 000 Kč	10 000 Kč
Minimální pojistné	500 Kč	400 Kč	500 Kč	300 Kč	400 Kč
Minimální vstupní věk	16 let	4 roky	15 let	15 let	18 let
Minimální výběr z mimořádného pojistného	1000 Kč	3 000 Kč	3 000 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč
Možnost lékařské asistence	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Možnost úprav investiční strategie přes internet	ANO	ANO	NE	NE	NE
Možnost vinkulace	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Možnost vložení mimořádného pojistného	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Možnosti připojištění	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Počet nabízených fondů	10 FONDŮ	5 FONDŮ	10 FONDŮ	13 FONDŮ	8 FONDŮ
Počet nabízených připojištění	9	12	10	11	14
Počet připojištění pro děti	0	4	4	0	4
Pojistná ochrana	SMRT NEBO DOŽITÍ	SMRT NEBO DOŽITÍ	SMRT NEBO DOŽITÍ	SMRT NEBO DOŽITÍ	SMRT NEBO DOŽITÍ
Právo na odkupné	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Stanovení investiční strategie	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Výběr z mimořádného pojistného	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Zproštění plateb v případě plné invalidity	NE	ANO	ANO	ANO	ANO

V tabulce 2 jsou uvedeny vybrané pojistné produkty komerčních pojišťoven s hodnotami dle zvolených parametrů. Tabulka byla vyplněna na základě zdrojů poskytnutých komerčními pojišťovnami. Pro srovnání investičního životního pojištění bylo vybráno 28 parametrů. Výběr byl proveden po konzultacích se specialisty z oblasti pojišťovnictví. V druhém kroku budou znázorněny atributy k příslušným parametrům. Atributy v tomto případě byly

zvoleny: nedostatečné, dostatečné, dobré a velmi dobré. Dále byly definovány váhy k jednotlivým parametrům. Atributy vychází z hodnot, kterých nabývají parametry. Pravidla přiřazování atributů k parametrům shrnuje následující tabulka.

Tabulka 3 Transformační matice parametrů investičního životního pojištění [vlastní zpracování]

Parametry	Atributy			
	Nedostatečné (váha = 0)	Dostatečné (váha = 1)	Dobré (váha = 2)	Velmi dobré (váha = 3)
Částečná výplata kapitálové hodnoty		ne	ano	
Daňové zvýhodnění	ne			ano
Dynamizace		ne	ano	
Garantovaný úrok		ne		ano
Maximální koncový věk		(0-70>	(70-80>	(80-100+)
Maximální počet pojištěných dětí		(1-2)	(3-4)	(5+)
Maximální počet pojištěných dospělých osob		1	2	3+
Maximální pojistná částka		(0-5>	(-5,10)	<10,NENÍ OMEZENO)
Maximální vstupní věk		(0-60>	(60-70)	<70+)
Minimální doba trvání pojištění		(0-5>	(5-10>	10+
Minimální mimořádné pojistné		2000+	(500-2000)	(0-500>
Minimální pojistná částka		(5000+)	(2000-5000>	(0-2000>
Minimální pojistné		(500+)	(300-500>	(0-300>
Minimální vstupní věk		<18+)	<16-18)	(16-)
Minimální výběr z mimořádného pojistného		(2000+)	(1000-2000>	(0-1000>
Možnost lékařské asistence			ne	ano
Možnost úprav investiční strategie přes internet		ne		ano
Možnost vinkulace		ne		ano
Možnost vložení mimořádného pojistného	ne			ano
Možnosti připojištění	ne			ano
Počet nabízených fondů		(0-5)	<5-10)	(10+)
Počet nabízených připojištění		(0-4)	(5-9)	(10+)
Počet připojištění pro děti	0	(1-3)	(4-5)	6+
Pojistná ochrana		smrt	SMRT NEBO DOŽITÍ	SMRT A DOŽITÍ
Právo na odkupné		ne		ano
Stanovení investiční strategie		ne		ano
Výběr z mimořádného pojistného	ne			ano
Zproštění plateb v případě plné invalidity	ne			ano

Tabulka 4 znázorňuje váhy k jednotlivým parametrům a atributům. Každý produkt ohodnotíme tak, že sečteme váhy jednotlivých parametrů.

Tabulka 4 Stavová matice investičního životního pojištění [vlastní zpracování]

Komerční pojišťovny	AVIVA	ČSOB	ČESKÁ POJIŠŤOVNA	GENERAL I	KOOPERATIVA
Produkty investičního životního pojištění	Aviva Easy-Life	ZFP Život+	Dynamik Plus	Future	Perspektiva 7BN
Parametry	Váhy				
Částečná výplata kapitálové hodnoty	2	1	1	2	2
Daňové zvýhodnění	3	3	3	3	3
Dynamizace	2	2	2	2	1
Garantovaný úrok	1	3	3	1	3
Maximální koncový věk	1	2	3	2	2
Maximální počet pojištěných dětí	0	3	2	0	2
Maximální počet pojištěných dospělých osob	1	3	1	1	3
Maximální pojistná částka	3	3	3	3	2
Maximální vstupní věk	1	3	2	3	3
Minimální doba trvání pojištění	2	1	2	1	2
Minimální mimořádné pojistné	2	3	2	2	1
Minimální pojistná částka	2	1	1	3	1
Minimální pojistné	2	2	2	3	2
Minimální vstupní věk	2	3	3	3	1
Minimální výběr z mimořádného pojistného	3	1	1	3	3
Možnost lékařské asistence	2	2	2	2	2
Možnost úprav investiční strategie přes internet	3	3	1	1	1
Možnost vinkulace	3	3	3	3	3
Možnost vložení mimořádného pojistného	3	3	3	3	3
Možnosti připojištění	3	3	3	3	3
Počet nabízených fondů	2	2	2	3	2
Počet nabízených připojištění	2	3	3	3	3
Počet připojištění pro děti	0	2	2	0	2
Pojistná ochrana	2	2	2	2	2
Právo na odkupné	3	3	3	3	3
Stanovení investiční strategie	3	3	3	3	3
Výběr z mimořádného pojistného	3	3	3	3	3
Zproštění plateb v případě plné invalidity	0	3	3	3	3
Celkem bodů	56	69	64	64	64

Posledním krokem fuzzy procesu je defuzifikace. Cílem defuzifikace je převedení fuzzy hodnot na reálné hodnoty, které jsou interpretovatelné. Defuzifikace probíhá podle následujícího pravidla:

Tabulka 5 Pravidla defuzifikace [vlastní zpracování]

Pravidlo	Výrok
$\sum vah \leq 67$	Vhodné pro návrh pojistné ochrany pro konkrétního klienta.
$\sum vah > 67$	Nevhodné pro návrh pojistné ochrany pro konkrétního klienta.

Maximální možný počet bodů je 84. Hranice 67 bodů byla stanovena jako 80% z maxima.

Tabulka 6 Výsledek defuzifikace [vlastní zpracování]

Produkt	Body	Ohodnocení
Aviva EasyLife	56	Nevhodné
ZFP Život+	69	Vhodné
Dynamik Plus	64	Nevhodné
Future	64	Nevhodné
Perspektiva 7BN	64	Nevhodné

9.3 Zhodnocení vybraných produktů investičního životního pojištění

❖ Aviva EasyLife – Aviva životní pojišťovna, a.s.

Investiční životní pojištění Aviva EasyLife získalo celkově 56 bodů, což je nejméně ze všech vybraných produktů. Největší slabinou tohoto pojištění je absence možnosti pojistit děti v rámci jedné smlouvy a druhou dospělou osobu. Také maximální koncový věk stanovený na 65 let, který je ze všech porovnávaných pojistných produktů nejnižší, tento pojistný produkt oslabuje. Další nevýhodou v porovnání s ostatními vybranými produkty je absence zproštění plateb v případě plné invalidity. Na druhou stranu výhodou tohoto produktu lze spatřovat v počtu nabízených fondů a v minimálním výběru z mimořádného pojistného stanoveného na 1000 Kč.

❖ ZFP Život + - ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB

Investiční životní pojištění ZFP Život + získalo celkem 69 bodů. Vítězství tohoto pojistného produktu není příliš velkým překvapením. Dá se říci, že životní pojištění ZFP Život + se řadí mezi nejlepší životní pojištění na českém pojistném trhu. Tomuto pojistnému produktu se dá vytknout snad jen nízký počet nabízených fondů, příliš vysoký minimální výběr z mimořádného pojistného v porovnání s ostatními produkty a absence možnosti částečné výplaty kapitálové hodnoty. Hlavními výhodami tohoto pojistného produktu jsou

počet pojištěných dětí a dalších dospělých osob, minimální pojistné stanoveno na 400 Kč a minimální vstupní věk, 4 roky.

❖ **Dynamik Plus – Česká pojišťovna, a.s.**

Investiční životní pojištění Dynamik Plus získalo celkem 64 bodů. Tento výsledek je shodný s výsledky pojistných produktů Future a Perspektiva 7BN. Nevýhody lze spatřovat v absenci částečné výplaty kapitálové struktury a možnosti úprav investiční strategie přes internet. Dalším negativem je pojištění pouze jedné dospělé osoby a maximální vstupní věk do pojištění 65 let. Minimální doba trvání pojištění stanovená na 10 let, minimální výběr z mimořádného pojistného na 3000 Kč a minimální pojistné ve výši 500 Kč jsou vysoké hodnoty, které jsou slabinou pojištění. Výhodou tohoto pojištění je možnost vložit peněžní prostředky do garantovaného fondu, možnost pojistit až tři děti v rámci stejné pojistné smlouvy, počet připojištění pro děti a vložení minimálního mimořádného pojistného v hodnotě 1 000 Kč.

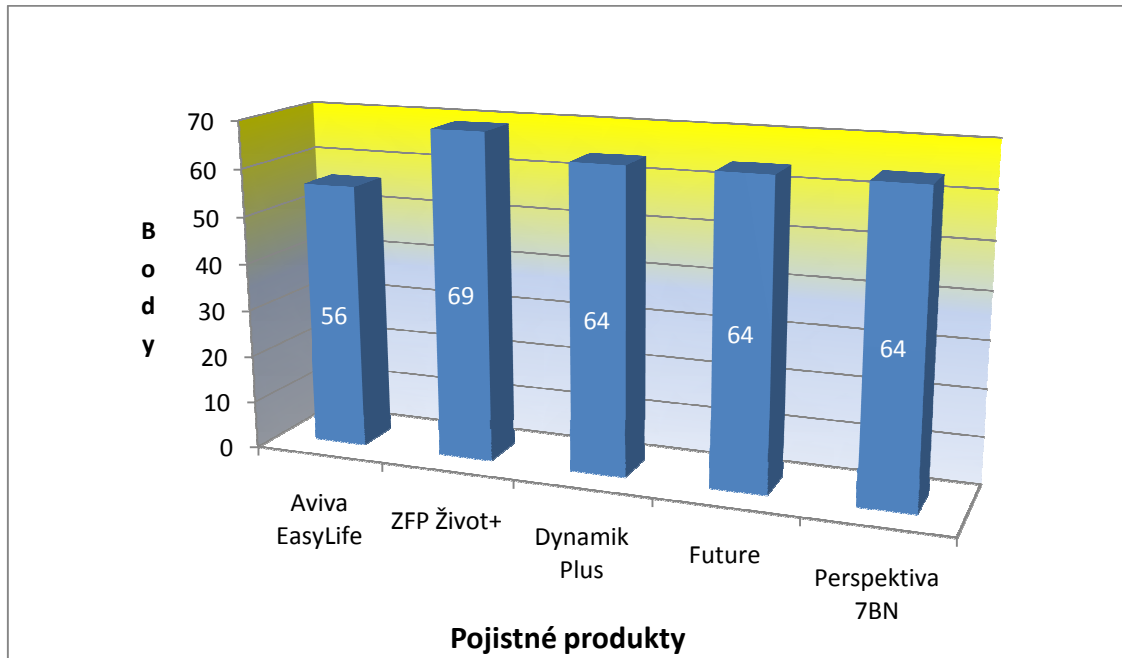
❖ **Future – Generali pojišťovna, a.s.**

Investiční životní pojištění Future získalo celkově 64 bodů. Je to naprosto stejný výsledek jako u pojistných produktů Dynamik Plus od České pojišťovny a Perspektivy 7BN od Kooperativy. Nevýhodou tohoto pojištění jsou absence garantovaného fondu a možnosti úprav investiční strategie přes internet. Dalšími nevýhodami jsou nemožnost pojistit děti a další dospělou osobu. Na druhou stranu hlavní výhody lze spatřovat v minimální pojistné částce, která je stanovena na 2 000 Kč, v minimálním pojistném, které činí 300 Kč a v počtu nabízených fondů.

❖ **Perspektiva 7BN – Kooperativa pojišťovna, a.s.**

Investiční životní pojištění Perspektiva 7BN získalo 64 bodů stejně jako pojistné produkty Dynamik Plus a Future. Slabinou pojistného produktu jsou minimální vstupní věk 18 let, minimální mimořádné pojistné 2000 Kč a minimální pojistné stanovené na 400 Kč se řadí mezi průměrné. Nevýhodami jsou absence možnosti úprav investiční strategie přes internet a absence dynamizace. Výhodou tohoto pojistného produktu je maximální počet pojištěných dospělých osob a dětí, počet nabízených fondů, připojištění jak pro děti, tak pro dospělé osoby a minimální výběr z mimořádného pojistného stanovený na 1 000 Kč.

V níže uvedeném grafu jsou zobrazeny výsledky srovnání vybraných pojistných produktů komerčních pojišťoven pomocí fuzzy metodologie..

Obrázek 9 Pořadí srovnaných pojistných produktů v grafu [vlastní zpracování]

10 PROJEKT NÁVRH POJISTNÉ OCHRANY PROSTŘEDNICTVÍM INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ PRO KONKRÉTNÍHO KLIENTA

Cílem mého projektu je navrhnout pojistnou ochranu prostřednictvím investičního životního pojištění pro konkrétního klienta. Tento projekt je vypracován na základě výsledků analytické části, kde se jako nejvýhodnější produkt jeví produkt ČSOB pojišťovny ZFP Život+.

Jak je již výše zmíněno, mou úlohou, jako finančního poradce, je navrhnout pojistnou ochranu prostřednictvím investičního životního pojištění pro konkrétního klienta. V mém projektu jsem použila dvě metody určení pojistného, a to pomocí papírového sazebníku a elektronického kalkulátoru. V následujícím příkladu je popsána situace paní Novákové. Jedná se o skutečnou klientku, ale z důvodu uchování jejího soukromí je pozměněno jméno klientky.

Klientka paní Nováková, rok narození 1975, uzavírá 13. 7. 2011 pojistnou smlouvu ZFP ŽIVOT+ s počátkem pojištění 1. 9. 2011, aby si naspořila finanční prostředky na stáří a současně se i pojistila a zabezpečila v případě smrti svou rodinu. Paní Nováková je samoživitelka, pracuje v personální agentuře jako asistentka s měsíčním hrubým příjmem 30 000 Kč. Na smlouvu chce pojistit sebe i své děti, dceru Lenku, rok narození 2005 a syna Dušana rok narození 2006. Navíc chce spořit 500 Kč měsíčně. Paní Nováková má hypotéku, kterou splatí v roce 2031 a chce pojištění smrti pouze do tohoto roku. Celá smlouva bude uzavřena do 80 let paní Novákové.

10.1 Určení pojistného z papírového sazebníku

10.1.1 Hlavní pojištěný

Nejprve si určíme vstupní věk hlavního pojištěného, tedy v našem případě paní Novákové. Tento parametr je rozdílem roku, do něhož spadá počátek pojištění a roku narození tj. $2011 - 1975 = 36$ let. V sazebníku pojistného do 80 let, který je Přílohou II, nalezneme rozmezí, do kterého spadá věk 36 let tj. věkové rozmezí 36 – 40 let. Pomocí tohoto sazebníku tedy určíme dílčí pojistné pro zvolená pojištění. Dle ČAP doporučuji pojistnou částku pro případ smrti ve výši trojnásobku čistého ročního příjmu, což odpovídá zajištění pozůstalých na tři roky. V případě paní Novákové tato částka činí 815 040 Kč zaokrouhleno

podle sazebníku na 1 000 000 Kč. Této pojistné částce pro případ smrti (S-P) odpovídá sazebníkové pojistné ve výši **566 Kč** měsíčně. Paní Nováková chce ale pojištění pro případ smrti ukončit už v roce 2031 tj. v pojistném věku $2031 - 1975 = 56$ let. Tento věk ve výpočtu v papírovém sazebníku nelze zohlednit.

Při smrti pojištěného nebo po uplynutí pojistné doby (dožití) se vyplácí aktuální hodnota pojištění vytvořená na základě zaplacení běžného pojistného. Pokud pojistník vložil mimořádné pojistné, vyplatí pojišťovna i aktuální hodnotu pojištění vytvořenou na základě zaplacení mimořádného pojistného. Pro případ dožití se pojistná částka nesjednává.

Dále jsem navrhla paní Novákové:

- **pojištění pro případ invalidity následkem nemoci nebo úrazu IO** – Pokud je pojištěnému ve smyslu platných právních předpisů o sociálním zabezpečení přiznán nejvyšší stupeň invalidity, je mu vyplacena pojistná částka sjednaná pro toto pojištění. Pojistnou událostí – invaliditou pojištěného zaniká pojištění pro případ plné invalidity následkem nemoci nebo úrazu a nemůže být znovu sjednáno. Pojistná smlouva i ostatní sjednaná pojištění zůstávají v platnosti. [38]

Výpočet: sazebníkové pojistné je 3 Kč na pojistnou částku 10 000 Kč. Zde jsem doporučila pojistnou částku 250 000 Kč, což je částka, kterou p. Nováková považuje za dostatečně vysokou pro případ invalidity. Tuto částku vydělíme sazebníkovou pojistnou částkou 10 000 Kč a získáme násobek, kterým budeme násobit sazebníkové pojistné: $250\,000 / 10\,000 = 25$; $25 \times 3 = 75$ Kč.

- **pojištění pro případ smrti následkem úrazu (úrazová smrt s dvojnásobkem při dopravní nehodě) ÚS** – Zemře-li pojištěný následkem úrazu, je vyplacena pojistná částka sjednaná pro toto pojištění. Pokud však ke smrti dojde následkem úrazu při dopravní nehodě, je vyplaceno plnění ve výši dvojnásobku sjednané pojistné částky. Pojistnou událostí – smrtí pojištěného zaniká celá smlouva. V případě pojistné události je vyplacena sjednaná pojistná částka pro případ smrti následkem úrazu i sjednaná pojistná částka pro případ smrti. [38]

Výpočet: zde je nutno zařadit paní Novákovou do rizikové skupiny. Podle sazebníku, který je přílohou III, patří paní Nováková do první rizikové skupiny.

1. RS – sazebníkové pojistné je 9 Kč na PČ 100 000 Kč, tzn. na navrhnoutou pojistnou částku 300 000 Kč = $3 \times 9 = 27$ Kč. S touto pojistnou částkou p. Nováková souhlasila, v případě tohoto doplňkového pojištění je pro ni tato částka dostatečná.

- **pojištění pro případ trvalých následků úrazu (trvalé následky od 1% s progresivním plněním) TN** – Pokud úraz zanechá pojištěnému trvalé následky, jejichž rozsah dosáhne nejméně ve smlouvě dohodnutého limitu (tj. %) a pojištěný na následky tohoto úrazu nezemře do 6 měsíců ode dne úrazu, je vyplaceno tolik procent z pojistné částky sjednané pro toto pojištění, kolika procentům odpovídá rozsah trvalých následků. Pojištění pro případ TN lze sjednat od 1 % s progresivním plněním. Pojistná událost – trvalé následky nemá žádný vliv na trvání pojištění. Všechna sjednaná pojištění zůstávají v platnosti.[38]

Výpočet: 15 Kč na 100 000 Kč tzn. na navrhnoutou pojistnou částku 500 000 Kč = $5 \times 15 = 75$ Kč. P. Nováková je sportovně založená, v zimě se věnuje lyžování a v létě raftingu. Navíc celoročně cvičí aerobik. A proto byla zvolena pojistná částka 500 000 Kč.

- **pojištění pro případ léčení úrazu (denní odškodné od 8. dne) DO** - Pokud doba nezbytného léčení úrazu pojištěného dosáhne alespoň 8 dnů, vyplatí se za každý den léčení od 1. dne sjednané denní odškodné. Pojistná událost – léčení úrazu nemá žádný vliv na trvání pojištění. Všechna sjednaná pojištění zůstávají v platnosti. [38]

Výpočet: 18 Kč na 50 Kč tzn. na navrhnoutou pojistnou částku 250 = $5 \times 18 = 90$ Kč. Pojistnou částku 250 Kč si p. Nováková zvolila, protože jí bude aspoň z části kompenzovat ztrátu v době pracovní neschopnosti.

- **pojištění pro případ hospitalizace následkem úrazu (hospitalizace od 1. noci následkem úrazu) HÚ** – Pokud byl pojištěný hospitalizován pro úraz a hospitalizace trvala alespoň 24 hodin, resp. zahrnovala alespoň 1 noc, je vyplacena sjednaná denní dávka. Denní dávka se vyplácí za každý započatý den hospitalizace (první a poslední den pobytu se však považují za jeden), nejvýše za 730 dní. Za dny, kdy byl pojištěný umístěn na ARO nebo JIP, se vyplatí dvojnásobek denní dávky. Pokud podstoupil neodkladnou operaci, náleží mu dvojnásobek denní dávky bez ohledu na oddělení, na němž byl hospitalizován, za celou dobu hospitalizace. Pojistná událost – hospitalizace pojištěného nemá žádný vliv na trvání pojištění. Všechna sjednaná pojištění zůstávají v platnosti.[38]

Výpočet: 3 Kč na 50 Kč tzn. na navrhnutou pojistnou částku 300 Kč = $6 \times 3 = 18$ Kč. Pojistnou částku 300 Kč si stejně jako v případě pojištění pro případ léčení úrazu p. Nováková zvolila z důvodu kompenzace ztráty v době pracovní neschopnosti.

Tabulka 7 Placená připojištění [vlastní zpracování]

Placená doplňková pojištění	Kč
pojištění pro případ invalidity následkem nemoci nebo úrazu	75
pojištění pro případ smrti následkem úrazu	27
pojištění pro případ trvalých následků úrazu	75
pojištění pro případ léčení úrazu	90
pojištění pro případ hospitalizace následkem úrazu	18
Celková splátka za doplňková pojištění	285

Měsíční pojistné paní Novákové celkem = $566 + 285 = 851$ Kč

10.1.2 Pojištění dětí

Pro výpočet pojistného dětí slouží část Přílohy II - pojištění dětí. Tato pojištění jsou nezávislá na věku i na pohlaví. Důležité je pouze to, že vstupní věk dítěte nesmí být vyšší než 17 let.

P. Nováková si pro syna i dceru po konzultaci zvolila stejnou kombinaci pojištění i stejnou výši pojistných částek, a to:

- **pojištění pro případ trvalých následků (trvalé následky od 1% s progresivním plněním) TN-d** – Pokud úraz zanechá pojištěnému dítěti trvalé následky, jejichž rozsah dosáhne nejméně ve smlouvě dohodnutého limitu (tj. %) a pojištěný na následky tohoto úrazu nezemře do 6 měsíců ode dne úrazu, je vyplaceno tolik procent z pojistné částky sjednané pro toto pojištění, kolika procentům odpovídá rozsah trvalých následků. Pojištění pro případ trvalých následků lze sjednat od 1 % s pro-

gresivním plněním. Pojistná událost – trvalé následky nemá žádný vliv na trvání pojištění. Všechna sjednaná pojištění zůstávají v platnosti. [38]

Výpočet: 5 Kč na 100 000 Kč tzn. na PČ 500 000 = $5 \times 5 = 25$ Kč

- **pojištění pro případ hospitalizace (hospitalizace od 1. noci) HO-d** – Pokud bylo pojištěné dítě hospitalizováno pro úraz, nemoc nebo těhotenství (porod) a hospitalizace trvala alespoň 24 hodin, resp. zahrnovala alespoň 1 noc, je vyplacena sjednaná denní dávka. Denní dávka se vyplácí za každý započatý den hospitalizace (první a poslední den pobytu se však považují za jeden), nejvýše za 365 dní. Při hospitalizaci pro těhotenství nejdéle za 14 dní, pro porod nejdéle za 7 dní. Za dny, kdy bylo pojištěné dítě hospitalizováno na ARO nebo JIP, se vyplatí dvojnásobek denní dávky. Pokud podstoupil neodkladnou operaci, náleží mu dvojnásobek denní dávky bez ohledu na oddělení, na němž byl hospitalizován, za celou dobu hospitalizace. Pojistná událost – hospitalizace pojištěného dítěte nemá žádný vliv na trvání pojištění. Všechna sjednaná pojištění zůstávají v platnosti. [38]

Výpočet: 4 Kč na 50 Kč tzn. na PČ 500 = $10 \times 4 = 40$ Kč.

- **pojištění pro případ vážné choroby VCH-d** – Pokud je pojištěnému dítěti diagnostikována některá z pojištěných vážných chorob, je mu vyplacena pojistná částka sjednaná pro toto pojištění. Pojistnou událostí – vážnou chorobou pojištěného zaniká pojištění pro případ vážné choroby a nemůže být znovu sjednáno.

Pojištěné vážné choroby:

- ✓ rakovina
- ✓ nezhoubný nádor mozku
- ✓ zařazení na čekací listinu pro orgánovou transplantaci
- ✓ chronické selhání ledvin ledvinové selhání
- ✓ operace aorty
- ✓ slepota
- ✓ hluchota
- ✓ paraplegie, tetraplegie, hemiplegie
- ✓ koma
- ✓ poliomyelitida
- ✓ meningitida, encefalitida
- ✓ virová hepatitida

- ✓ aplastická anémie
- ✓ diabetes mellitus I. typu
- ✓ syndrom krátkého střeva
- ✓ operace srdeční chlopně
- ✓ získané chronické srdeční onemocnění
- ✓ astma
- ✓ epilepsie
- ✓ revmatická horečka
- ✓ tetanus [38]

Výpočet: 2 Kč na 10 000 Kč tzn. na PČ 200 000 = 20 x 2 = **40 Kč**

Tabulka 8 Placená pojištění na děti [vlastní zpracování]

Placená pojištění dětí	Kč
pojištění pro případ trvalých následků	25 x 2 = 50
pojištění pro případ hospitalizace	40 x 2 = 80
pojištění pro případ vážné choroby	40 x 2 = 80
Celková splátka za pojištění dětí	210

Součet „rizikového“ pojistného za hlavního pojištěného (paní Novákovou) a pojištěné děti (Lenku a Dušana) je $851 + 210 = 1061$ Kč.

Paní Nováková chce navíc **spořit 500 Kč** měsíčně.

Výsledné pojistné včetně „spoření“ je $1061 + 500 = 1561$ Kč.

10.2 Určení pojistného pomocí elektronického kalkulátoru

V případě, že pro výpočet pojistného použijeme elektronický kalkulátor, vyjde pojistné nižší než v papírovém sazebníku. Papírový sazebník pracuje s věkovým rozmezím nikoliv konkrétními věky, nezohlední dřívější konec pojištění pro případ smrti.

Výhody využívání elektronického kalkulátoru oproti papírovému sazebníku

1. Kalkulátor kontroluje všechny parametry pojištění. Nemusíme počítat vstupní a koncový věk.

2. Lze volit jakoukoliv pojistnou dobu pojištění a to už od 3 let a není nutné pojištění sjednávat do 65 nebo více let.
3. Můžeme používat nižší kroky pojistných částek zpravidla 1 000 Kč pro nedávková rizika. U hospitalizace můžeme zvolit i PČ 60 Kč (denní poplatek v nemocnici).
4. Kalkulátor zpravidla stanoví nižší pojistné než papírový sazebník. Čím více pojištěných na smlouvě, tím větší rozdíl v pojistném.
5. Ukáže nám, jakou část z celkového pojistného činí „rizikové“ pojistné.
6. U rizik S-P, S-N, VCH-N, IO/IÚ, ZPR můžeme zvolit kratší pojistnou dobu, než je pojistná doba celého pojištění ZFP ŽIVOT+, což je samozřejmě zohledněno ve výpočtu pojistného a dosáhneme tak nižšího pojistného než v případě použití papírového sazebníku.
7. Spočítá nám pojistné na soukromé životní pojištění (daňově uznatelné pojistné) a upozorní na rizika, která nejsou daňově uznatelná. [38]

10.2.1 Výpočet pojistného pomocí elektronického kalkulátoru

Na následujícím obrázku vidíme výpočet pojistného p. Novákové pomocí elektronického kalkulátoru. Je zde vidět rozdíl ve výši pojistného oproti výpočtu pomocí papírového sazebníku, kde byla výše pojistného p. Novákové celkem 1561Kč. Pomocí výpočtu elektronickou kalkulačkou se nám tato částka snížila na 1064 Kč. Dále zjistíme rychlou cestou daňové zvýhodnění tohoto produktu, kdy měsíční daňový odpočet činí 652 Kč a daňový odpočet na rok 2011 je ve výši 7 819 Kč. Paní Nováková chtěla pojištění pro případ smrti pouze do 56 let, kdy ji končí hypotéka. Elektronická kalkulačka tento požadavek zohledňuje a od tohoto roku se její pojistná částka snižuje na hodnotu 10 000 Kč, v této výši je platná až do konce pojištění. Tento věk ve výpočtu v papírovém sazebníku nelze zohlednit.

Životní pojištění		ZFP ŽIVOT+		1/5	
Jméno a příjmení klienta:		p. Nováková		ČSOB Pojišťovna	
Zprostředkovatel:					
Základní údaje			Pojistné		
Počátek pojištění:	1.9.2011	Měsíční rizikové pojistné [1]:	564 Kč		
Konec pojištění:	1.9.2055	Měsíční spořicí pojistné [2]:	500 Kč		
Pojistná doba:	44 roků (do 80 let)	Měsíční pojistné:	1 064 Kč		
Počet pojištěných:	3				
Daňový odpočet					
Měsíční daňový odpočet:	652 Kč	Roční daňový odpočet:	7 824 Kč		
Daňový odpočet na rok 2011:	7 819 Kč				
Hlavní pojištění - p. Nováková					
Pojištěná osoba:	Žena	Rok narození:	1975	Riziková skupina:	1
Riziko		Počátek rizika	Konec rizika ve výročí ve věku	Pojistná částka	
Základní pojištění pro případ smrti nebo dožití		1.9.2011	80	-	
Smrt obecná plná [SP]*		1.9.2011	56	1 000 000 Kč	
Invalidita následkem nemoci n. úrazu [IO]		1.9.2011	65	250 000 Kč	
Úrazová smrt s dvojnásobkem při dopravní nehodě [US]		1.9.2011	75	300 000 Kč	
Trvalé následky od 1 % s progresivním plněním [TN]		1.9.2011	75	500 000 Kč	
Denní odškodné od 8. dne [DO]		1.9.2011	75	250 Kč	
Hospitalizace od 1. noci následkem úrazu [HU]		1.9.2011	75	300 Kč	
<small>*Po datu konce platnosti obecné smrti se její pojistná částka snižuje na hodnotu 10 000 Kč a v této výši je platná až do konce pojištění.</small>					

Obrázek 10 Výpočet pojistného paní Novákové pomocí elektronického kalkulátoru [38]

Obrázky č. 11 a 12 znázorňují navržené pojistné částky dcery Lenky a syna Dušana.

Pojištěná osoba:	Dítě - dívka	Rok narození:	2005	Riziková skupina:	1
Riziko		Počátek rizika	Konec rizika ve výročí ve věku	Pojistná částka	
Trvalé následky od 1 % s progresivním plněním [TN-d]		1.9.2011	18	500 000 Kč	
Hospitalizace od 1. noci [HO-d]		1.9.2011	18	500 Kč	
Vážné choroby [VCH-d]		1.9.2011	18	200 000 Kč	

Obrázek 11 Pojištění dcery Lenky [38]

Pojištěná osoba: Dítě - chlapec	Rok narození: 2006	Riziková skupina: 1	
Riziko	Počátek rizika	Konec rizika ve výročí ve věku	Pojistná částka
Trvalé následky od 1 % s progresivním plněním [TN-d]	1.9.2011	18	500 000 Kč
Hospitalizace od 1. noci [HO-d]	1.9.2011	18	500 Kč
Vážné choroby [VCH-d]	1.9.2011	18	200 000 Kč

Obrázek 12 Pojištění syna Dušana [38]

V případě paní Novákové jsem navrhla garantovaný program investování. Je vhodný pro investory, kteří chtějí mít jistotu a požadují garantovaný výnos s připisováním podílů na zisku pojišťovny. Předpokládané zhodnocení vkládaných finančních prostředků je vyšší než na bankovních účtech a tradičních termínovaných. Předpokládané zhodnocení tohoto programu je 2,4%.

Zvolené programy investování

Program investování pro BP	Předpokládané zhodnocení [%]	Alokace [%]
Garantovaný	2,4	100,0

Obrázek 13 Garantovaný program investování [38]

10.3 Vývoj pojištění v jednotlivých letech

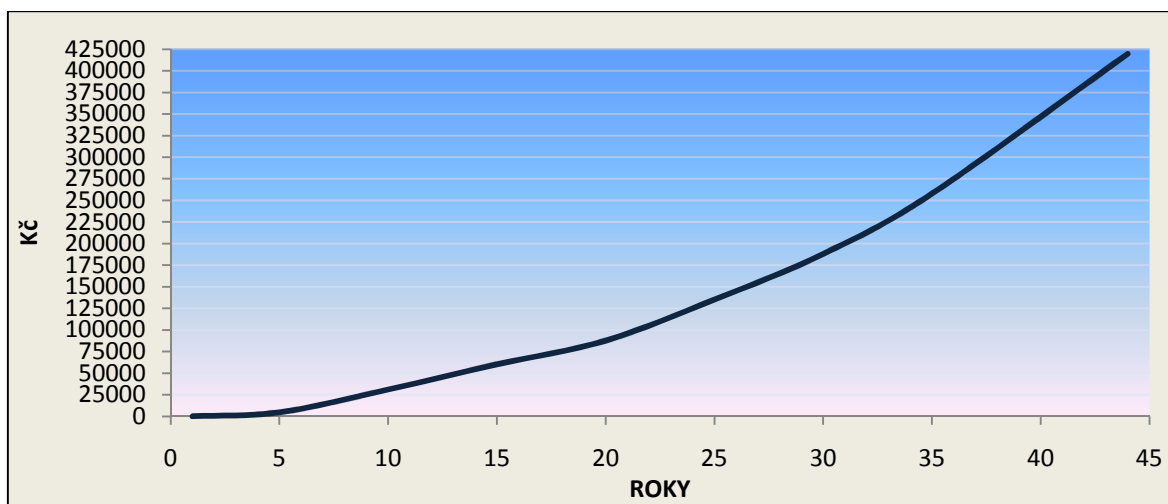
Tabulka 9 Vývoj hodnoty pojištění v jednotlivých letech [vlastní zpracování]

ROK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
HODNOTA POJIŠTĚNÍ v Kč	0	0	0	0	4 611	9 912	15 189	20 499	25 825	31 076	36 253
ROK	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
HODNOTA POJIŠTĚNÍ v Kč	41 291	47 138	53 790	60 147	66 255	72 177	77 808	83 033	87 692	96 788	106 086
ROK	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
HODNOTA POJIŠTĚNÍ v Kč	115 594	125 318	135 275	145 218	155 154	165 081	175 009	188 054	201 400	215 055	229 042
ROK	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
HODNOTA POJIŠTĚNÍ v Kč	243 337	257 962	272 906	288 189	303 779	319 705	338 869	358 482	378 498	398 934	419 793

Z tabulky č. 9 a obrázku č. 14 je patrné, že v prvních čtyřech letech dochází k nulovému zhodnocení, protože dochází ke strhávání poplatků přímo ze zaplaceného pojistného tím, že je investována pouze jeho část. Od pátého roku spoření již dochází ke zhodnocení. Hodnota pojištění v tomto roce bude činit 4 611 Kč. Během 44 let spoření dochází k postupnému navyšování hodnoty pojištění. Například po 10 letech spoření bude činit hodnota pojištění 31 076 Kč. Po 25 letech spoření již bude hodnota pojištění činit

135 275 Kč. Po uplynutí sjednané pojistné doby, čili po 44 letech, bude konečná hodnota pojištění ve výši 419 793 Kč.

Uvedené hodnoty jsou modelovým příkladem vývoje pojištění, protože reálný průběh pojištění se s velkou pravděpodobností bude mírně lišit, neboť závisí na dodržení pojistných podmínek, vývoji finančních trhů, výši poplatků během celé doby trvání pojištění atd.

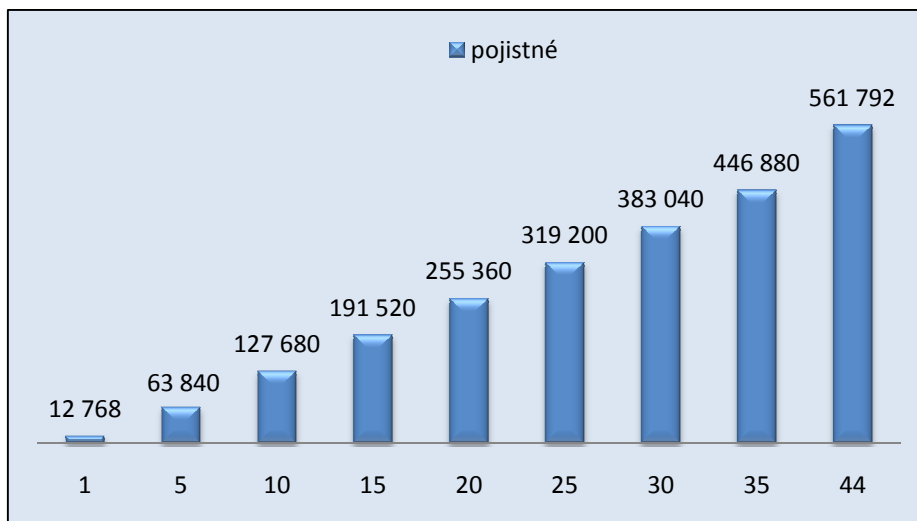

Obrázek 14 Vývoj hodnoty pojištění v jednotlivých letech

Tabulka 10 Výše placeného pojistného v jednotlivých letech [vlastní zpracování]

ROK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
POJIŠTNÉ v Kč	12 768	25 536	38 304	51 072	63 840	76 608	89 376	102 144	114 912	127 680	140 448
ROK	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
POJIŠTNÉ v Kč	153 216	165 984	178 752	191 520	204 288	217 056	229 824	242 592	255 360	268 128	280 896
ROK	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
POJIŠTNÉ v Kč	293 664	306 432	319 200	331 968	344 736	357 504	370 272	383 040	395 808	408 576	421 344
ROK	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
POJIŠTNÉ v Kč	434 112	446 880	459 648	472 416	485 184	497 952	510 720	523 488	536 256	549 024	561 792

Tabulka č. 10 a obrázek č. 15 znázorňují výši placeného pojistného v jednotlivých letech. Měsíční pojistné činí 1064 Kč, čili ročně se jedná o částku 12 768 Kč.

Obrázek 15 Výše placeného pojistného (v Kč) v jednotlivých letech

P. Novákovou jsem také informovala o skutečnosti, že k pojistnému produktu ZFP Život + má k dispozici i mimořádné pojistné (mimořádný účet), kde je možnost vkladů a výběrů (bez poplatku). Vklad je možný kdykoliv, minimálně však ve výši 500 Kč, maximum není stanoveno. Výběr je možný 4x ročně. Minimální výplata z hodnoty pojištění vytvořené na základě zaplacení mimořádného pojistného je 3000 Kč.

Garantovaná výše zhodnocení na tomto účtu je 2,4% p.a. Celkové zhodnocení může být až 4%, kdy se sčítá garantovaná výše zhodnocení a předpokládaný podíl na zisku.

Navržený pojistný produkt ZFP Život + a jeho doplňková pojištění splnily očekávání paní Novákové. Klientka s navrženým pojistným řešením souhlasila a došlo k uzavření pojistné smlouvy. Tímto byl splněn cíl diplomové práce.

ZÁVĚR

Původní poslání životního pojištění bylo finanční zajištění blízkých v případě smrti klienta. V současné době se na životní pojištění nahlíží spíše jako na tvorbu úspor na stáří a také se stává významným investičním instrumentem.

Pojistný trh patří do oblasti s ostrým konkurenčním a rychle se měnícím prostředím, pojišťovny tak musí přinášet aktualizované a optimalizované produkty a služby s ohledem na současné potřeby klientů, musí sledovat vývoj a trendy na trhu a pružně na ně reagovat.

Prvním důležitým předpokladem pro klienta je, aby si vybral spolehlivou a stabilní pojistnou společnost, která by v případě nenadálé krize byla schopna dostát svým závazkům. Dalším neméně důležitým předpokladem je, aby se klient nezaměřil pouze na výši pojistného a pojistného plnění, ale také na pojistné podmínky dané pojišťovny, které mohou být odlišné a mohou být pro klienta důležitým bodem při rozhodování.

Cílem mé diplomové práce bylo srovnání nabídky investičního životního pojištění u vybraných pojišťoven a návrh pojistné ochrany pro konkrétního klienta. Důležité bylo zvolit si srovnatelné pojistné produkty, které lze porovnat z hlediska pojistných podmínek a dalších parametrů. Pro srovnání produktů byla použita fuzzy metodologie. Pomocí této metody byl určen jako nejvhodnější pojistný produkt ZFP Život + od společnosti ČSOB Pojišťovny, a.s. Prostřednictvím tohoto produktu byla navržena pojistná ochrana pro konkrétního klienta, v tomto případě pro paní Novákovou

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] CIPRA, T. *Pojistná matematika, teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 1999. 398 s. ISBN 80-86119-17-3.
- [2] ČEJKOVÁ, V. *Pojistný trh*. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 2002. 119 s. ISBN: 80-247-0137-5.
- [3] ČEJKOVÁ, V., MARTINOVIČOVÁ, D.: *Pojišťovnictví*. 1. vyd. – pilotní verze Brno: MU Brno, 2002. 120s. ISBN 80-214-2404-4.
- [4] ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S. *Pojišťovnictví*. 2. vyd. Brno: MU Brno, 2006. 131 s. ISBN 80-210-3990-6.
- [5] DAŇHEL, J. *Kapitoly z pojistné teorie*. 1.vyd. Praha: Oeconomica, 2002. 140 s. ISBN 80-245-0306-9.
- [6] DAŇHEL, J. *Pojistná teorie*. Praha: Proffesional Publishing, 2005, 352 s. ISBN 80-86419-84-3.
- [7] DOBIÁŠEK, J. *Návrh na zlepšení investičního životního pojištění společnosti ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, 2010. 130 s. Vedoucí diplomové práce doc. Ing. D. Martinovičová, Ph. D.
- [8] DOSTÁL, P., RAIS, K., SOJKA, Z. *Pokročilé metody manažerského rozhodování, rozhodování pro manažery, specialisty, podnikatele a studenty: konkrétní příklady využití metod v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005,168 s. ISBN 80-247-1338-1.
- [9] DUCHÁČKOVÁ, E. *Pojišťovnictví*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1995. 126 s. ISBN 80-7079-066-0.
- [10] DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.
- [11] HRADEC, M., KŘIVOHLÁVEK, V., ZÁRYBNICKÁ, J. *Pojištění a pojišťovnictví*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005. 216 s. ISBN 80-86754-48-0.
- [12] MAJTÁNOVÁ, A. et al. *Pojišťovnictví: Teorie a praxe*. Praha : Ekopress, 2006. 288 s. ISBN 80-86929-19-1
- [13] POLÁCH, J., SLEPECKÝ, J. *Pojišťovnictví v České a Slovenské republice*. 1. Vyd. Žilina: Georg, 2010. 102 s. ISBN 978–80-89401-11-6.

- [14] VAUGHAN, E, VAUGHAN, T. *Fundamentals of risk and insurance*. USA : John Willey and Sons, 2003. 686 s. ISBN 0-471-21687-9.

Elektronické zdroje:

- [15] Aviva EasyLife. *Aviva životní pojišťovna, a.s.* [online]. 2011, [cit. 2011-15-06]. Dostupný z WWW:
< <http://www.aviva-pojistovna.cz/cs/produkty/aviva-easylife/>>.
- [16] CZI, s.r.o. Finanční Vzdělávání.cz : Společný vzdělávací projekt finančních asociací, ČNB a MFČR [online]. 2007 [cit. 2011-06-17]. Dostupný z WWW:
<<<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=394>>.
INSIA [online]. 2009 [cit. 2011-06-19]. Škodní průběh. Dostupné z WWW:
<<http://www.insia.cz/slovnicek-pojmu/skodni-prubeh>>.
- [17] *Česká asociace pojišťoven* [online]. 2010 [cit. 2011-07-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.cap.cz/>>.
- [18] *Česká asociace pojišťoven* [online]. 2010, [cit. 2011-07-05]. Dostupný z WWW:
<<http://www.cap.cz/Folder.aspx?folder=Lists%2fMenu%2fPojistn%C3%BD+trh>>.
- [19] *Česká asociace pojišťoven* [online]. 2010, [cit. 2011-07-05]. Dostupný z WWW: <
http://www.cap.cz/List.aspx?item=KONTAKTY_CLENOVE_CAP&view=pro+web+%C4%8Dlensk%C3%A9+poji%C5%A1%C5%A5ovny>.
- [20] FINANCE MEDIA, a.s. *Finance.cz: Investiční životní pojištění* [online]. 2011 [cit. 2011-07-01]. Dostupný z WWW:
<<http://www.finance.cz/pojisteni/informace/zivotni/investicni/>>.
- [21] ING Magazín [online]. 2010 [cit. 2011-07-01]. Dostupný z WWW:
<<<http://www.ingpojistovna.cz/files/cz/tiskove-centrum/magazin/ing-magazin-02-cze.pdf>>.
- [22] *INSIA* [online]. 2009 [cit. 2011-06-19]. Škodní průběh. Dostupný z WWW:
<<http://www.insia.cz/slovnicek-pojmu/skodni-prubeh>>.
- [23] *Koop.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-05-02]. Univerzální životní pojištění Perspektiva. Dostupný z WWW: <<http://www.koop.cz/pojisteni/zivotni->

- pojisteni/investicnizivotni-pojisteni/univerzalni-zivotni-pojisteni-perspektiva/>.
- [24] O Generali. *Generali Pojišťovna a.s.* [online]. 2010, [cit. 2011-08-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.generali.cz/stranky/o-general/>>.
- [25] *Pojisti život* [online]. 2010 [cit. 2011-07-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.pojistizivot.cz/otazky-a-odpovedi>>.
- [26] Univerzální životní pojištění Perspektiva. *Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group* [online]. 2010, [cit. 2011-13-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.koop.cz/pojisteni/pojisteni-osob/univerzalni-zivotni-pojisteni-perspektiva/univerzalni-zivotni-pojisteni-perspektiva/>>.
- [27] Úrazové pojištění. *ČSOB Pojišťovna* [online]. 2011 [cit. 2011-07-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.csobpoj.cz/produkty/pojisteni-osob/urazove-pojisteni.htm>>.
- [28] VONDRA, Jindřich. Pojišťovnictví [online]. 2010, [cit. 2011-06-17]. Dostupný z WWW: <<https://edu.uhk.cz/~jindrvo1/pojistovnictvi/historie.html>>.
- [29] Výroční zpráva Aviva životní pojišťovna, a.s. za rok 2010. *Aviva životní pojišťovna, a.s. Kooperativa* [online]. 2010, [cit. 2011-13-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.aviva-pojistovna.cz/cs/o-nas/aviva-v-cr/vyrocnizpravy/Contents.2/1/6F5DB9C4B8051225812844A85D345663/resource.pdf>>.
- [30] Výroční zpráva České Pojišťovny za rok 2010. Česká Pojišťovna a.s. [online]. 2010, [cit. 2011-09-05]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskapojistovna.cz/files/vyrocnizpravy/CP_VZ_2010-36.pdf>.
- [31] Výroční zpráva ČSOB Pojišťovny za rok 2010. *ČSOB Pojišťovna, a.s.* [online]. 2010, [cit. 2011-07-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.csobpoj.cz/cs/o-spolecnosti/Documents/VZ%20CSOB%20Pojistovna%202010%20CS.pdf>>.

- [32] Výroční zpráva ČSOB Pojišťovny za rok 2009. *ČSOB Pojišťovna* [online]. 2010, [cit. 2011-07-4]. Dostupné z: < http://www.csobpoj.cz/cs/o-spolecnosti/Documents/VZ_2009_cz_version.pdf>.
- [33] ZADEH, L.A. Fuzzy sets*. *Information and control*. 1965, 8, s. 338 - 353. Dostupný také z WWW: <www-bisc.cs.berkeley.edu/Zadeh-1965.pdf>.
- [34] Základní informace. *Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group* [online]. 2010, [cit. 2011-09-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.koop.cz/o-nas/zakladni-informace/>>.
- [35] Životní pojištění DYNAMIK Plus. *Česká Pojišťovna* [online]. 2010, [cit. 2011-08-06]. Dostupný z WWW: <http://www.acpm.cz/files/___P___Dynamik_Plus-cac859b6d61b4851b2606878c86ea056.pdf>.
- [36] Životní pojištění. *Generali Pojišťovna a.s.* [online]. 2009, [cit. 2011-09-06]. Dostupný z WWW: < <http://www.generali.cz/pojisteni-osob/zivotni-pojisteni>>.

Interní zdroje:

- [37] *Brožura Aviva EasyLife*. Praha: Aviva, 2010. 8 s.
- [38] *Prodejní manuál ZFP Život +*. ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB, 40 s.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČAP	Česká asociace pojišťoven.
DO	Denní odškodné od 8. dne.
DO-d	Pojištění pro případ léčení úrazu s limitem plnění od 8.dne zpětně.
HO-d	Pojištění pro případ hospitalizace následkem nemoci nebo úrazu.
HÚ	Pojištění pro případ hospitalizace následkem úrazu.
IO/IÚ	Invalidita následkem nemoci nebo úrazu.
PČ	Pojistná částka.
S-P	Pojištění pro případ smrti.
TN	Pojištění pro případ trvalých následků úrazu s limitem plnění od 1% s progresivním plněním.
ÚS	Pojištění pro případ smrti následkem úrazu s dvojnásobným plněním při dopravní nehodě.
VCH-d	Pojištění pro případ vážné choroby.
ZPR	Zproštění od placení pojistného.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Průběh rizikového pojištění.....	25
Obrázek 2 Průběh rezervotvorného pojištění.....	25
Obrázek 3 Financování sociálního pojištění v ČR.....	26
Obrázek 4 Financování zdravotního pojištění v ČR.....	27
Obrázek 5 Vývoj předepsaného pojistného a HDP (meziroční změny v %).....	29
Obrázek 6 Předepsané pojistné (v mld. Kč)	30
Obrázek 7 Vývoj počtu pojišťoven v ČR 2000 – 2010 [vlastní zpracování].....	32
Obrázek 8 Proces fuzzy zpracování.....	57
Obrázek 9 Pořadí srovnaných pojistných produktů v grafu [vlastní zpracování].....	65
Obrázek 10 Výpočet pojistného paní Novákové pomocí elektronického kalkulátoru	73
Obrázek 11 Pojištění dcery Lenky.....	73
Obrázek 12 Pojištění syna Dušana.....	74
Obrázek 13 Garantovaný program investování	74
Obrázek 14 Vývoj hodnoty pojištění v jednotlivých letech	75
Obrázek 15 Výše placeného pojistného (v Kč) v jednotlivých letech.....	76

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Přehled pojišťoven a poskytovaných produktů [vlastní zpracování].....	19
Tabulka 2 Parametry produktů investičního životního pojištění [vlastní zpracování]	60
Tabulka 3 Transformační matice parametrů investičního životního pojištění [vlastní zpracování]	61
Tabulka 4 Stavová matice investičního životního pojištění [vlastní zpracování]	62
Tabulka 5 Pravidla defuzifikace [vlastní zpracování]	63
Tabulka 6 Výsledek defuzifikace [vlastní zpracování]	63
Tabulka 7 Placená připojištění [vlastní zpracování].....	69
Tabulka 8 Placená pojištění na děti [vlastní zpracování]	71
Tabulka 9 Vývoj hodnoty pojištění v jednotlivých letech [vlastní zpracování]	74
Tabulka 10 Výše placeného pojistného v jednotlivých letech [vlastní zpracování].....	75

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: ČLENSKÉ POJIŠŤOVNY ČAP

PŘÍLOHA P II: SAZEBNÍK „RIZIKOVÉHO“ POJISTNÉHO

PŘÍLOHA P III: RIZIKOVÉ SKUPINY

PŘÍLOHA P I: ČLENSKÉ POJIŠŤOVNY ČAP

Název pojišťovny	www stránky
AEGON Pojišťovna	www.aegon.cz
Allianz pojišťovna	www.allianz.cz
Aviva životní pojišťovna	www.avivazp.cz
AXA pojišťovna	www.axa.cz
AXA životní pojišťovna	www.axa.cz
Česká podnikatelská pojišťovna	www.cpp.cz
Česká pojišťovna	www.cpoj.cz
Česká pojišťovna ZDRAVÍ	www.zdravi.cz
ČSOB Pojišťovna	www.csobpoj.cz
D.A.S. pojišťovna právní ochrany	www.das.cz
DIRECT Pojišťovna	www.direct.cz
Evropská Cestovní pojišťovna	www.evropska.cz
Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP)	www.egap.cz
Generali Pojišťovna	www.generali.cz
Hasičská vzájemná pojišťovna	www.hvp.cz
HDI Versicherung	www.hdiczech.cz
ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro ČR	www.ing.cz
Komerční pojišťovna	www.komercpoj.cz
Kooperativa pojišťovna	www.koop.cz
MAXIMA pojišťovna	www.maxima-as.cz
MetLife Amcico	www.metlifeamcico.cz
POJIŠŤOVNA CARDIF PRO VITA	www.cardif.cz
Pojišťovna České spořitelny	www.pojistovnacs.cz
Pojišťovna VZP	www.pvzp.cz
Slavia Pojišťovna	pojistovna-slavia.cz
Triglav pojišťovna	www.triglav.cz
UNIQA pojišťovna	www.uniqa.cz
VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna	www.victoria.cz
Wüstenrot pojišťovna	www.wuestenrot.cz
Wüstenrot, životní pojišťovna	www.wuestenrot.cz

Členové se zvláštním statutem

AIDA česká sekce Mezinárodního sdružení pro pojistné právo

Česká kancelář pojistitelů

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.

PŘÍLOHA P III: RIZIKOVÉ SKUPINY

Pro pojištění pro případ smrti následkem úrazu, pro případ trvalých následků úrazu a pro případ léčení úrazu.

Osoby se podle povolání (profese) a registrované sportovní činnosti zařazují do čtyř rizikových skupin.

1. riziková skupina: osoby bez manuální činnosti nebo s nízkým rizikem

Administrativní pracovníci, advokáti, agronomové, aranžéři, architekti, archiváři, asistenti, auditoři, aukcionáři, barmani, brašnáři, celní úředníci, celníci, cukráři, cvičitelky, čalouníci, číšníci, daňoví poradci, dekoratéři, delegáti, diplomaté, diskžokejové, dispečeři, domovníci, ekologové, ekonomové, ergonomové, farmaceuti, finančníci, fotografové, geodeti, grafikové, herci, historici, hlídači, hodináři, hostesky, hoteloví zřízenci, hrázní, hudebníci, hygienici, choreografové, informatici, inspektoři, jednatele, jemní mechanici, kadeřnice a kadeřníci, kartografové, kněží, kniháři, knihovníci, klenotníci, konstruktéři, kontroloři, konzultanti, korektoři, kosmetičky, košíkáři, kožešníci, krajkáři, krejčí, krupiéři, kuchaři, kurátoři, ladiči, lékárníci, lékaři, lektoři, letušky, lidoví léčitelé, logistikové, loutkáři, makléři, manažeři, maséři, matrikáři, meteorologové, metrologové, modeláři, modelky, moderátoři, návrháři, nezaměstnaní, notáři, obchodníci, obsluha čerpací stanice, obuvníci, odhadci, operátoři, optici, pečovatelky, pedikérky, pekaři, personalisti, písaři, písmomalíři, plánovači, plavčíci, pojistní matematici, pokladní, pokojské, poradci (obchodní, finanční, pojišťovací apod.), politici a veřejní činitelé, porybní, poslanci, poštovní doručovatelé, pracovníci poštovních přepážek a pošt, pracovníci v reklamě, právníci, prodavači, programátoři, projektanti, promítači, průvodci, průvodčí (ČD), psychologové, překladatelé, recepční, redaktoři, registrovaní rozhodčí (mimo hokeje a fotbalu), referenti, rehabilitační sestry, retušéři, revizoři, režiséři, rozpočtáři, rybáři, sekretářky, senátoři, servírky, sociální pracovníci, soudci, spisovatelé, správci, statistikové, stevardi, studenti, stylisti, šatnářky, ševci, šičky, školníci, švadleny, technicko-hospodářští pracovníci, technologové, tetovači, tiskoví mluvčí, tlumočníci, účetní, učitelé (mimo autoškoly) a další pedagogičtí pracovníci, uklízečky, umělci, úředníci, uvaděčky, vedoucí pracovníci, vědečtí pracovníci, vizážisti, vrátní, vychovatelé, výpravčí, výzkumníci, zdravotnický personál, zlatníci, žáci, ženy v domácnosti.

Osoby, vč. profesionálních sportovců, provozující některý z uvedených sportů, vč. nejvyšších republikových a zahraničních soutěží, v rámci organizací, jejichž náplní je organizování tělovýchovné, soutěžní nebo závodní činnosti, a to v těchto sportech: billiard, bowling, curling, dráhový golf, golf, jóga, kriket, kriket, kulečnick, kuželky, metaná, pétanque, rybářský sport, stolní fotbal, šachy, šipky moderní i klasické, turistika, ZRTV.

2. riziková skupina: osoby s převažujícím podílem manuální činnosti nebo se zvýšeným rizikem

Autojeřábníci, automechanici, baliči, barvíři, bednáři, betonáři, bezpečnostní pracovníci, brusiči, brzdaři, cestáři, cínaři, členové posádek plavidel (námořník, kormidelník, apod.), detektivové, dělníci, dlaždiči, dojiči, dozorcí, důchodci invalidní a starobní, elektrikáři, elektromechanici, elektromontéři, frézaři, galvanizéři, geologové, gumaři, hrobníci, hydrologové, chemici, chovatelé, instalatéři, izolatéři, kabeláři, kameníci, kamnáři, karosáři, keramici, klempíři, kočí, kominíci, kopáči, koteláři, kováři, koželuzi, kulisáci, kurýři, laboranti, lakýrníci, lanovkáři, lesníci, lešenáři, loďáři, malíři pokojů, manuální a provozní pracovníci v dopravě, ve filmovém oboru, v elektrárnách, v textilním odvětví, v odvětví těžby a zpracování dřeva, v pivovarech a lihovarech, v prádelnách a čistírnách, ve stavebnictví, ve stravování, v zemědělství a lesnictví, mechanici, mistři výroby, mlynáři, montéři, myslivci, nástrojáři, natěrači, novináři, nožíři, obchodní zástupci, obkladači, obráběči, opraváři, osvětlovači, ošetřovatelé zvířat, památkáři, piloti v civilním letectví, plynaři, podlaháři, pokrývači, popeláři, potrubáři, pracovníci bezpečnostních agentur, pracovníci technických služeb, provozní, puškaři, přadleny, příslušníci policie, armády a pohraniční stráž, rámaři, reportéři, restaurátoři, rytci, řezbáři, řezníci, řidiči, samostatní likvidátoři, sedláři, seřizovači, signalisti, skladníci, skláři, sklenáři, sládkové, slévači, soustružníci, stavaři, stavbyvedoucí, statikové, strážní, strojníci, strojvedoucí, studnaři, svářeči, tanečníci, taxikáři, taviči, technici, tesaři, tiskaři, tkalci, topenáři, topiči, trenéři, truhláři, tuneláři, učitelé autoškoly, údržbáři, veterináři, vlekaři, výtaháři, zahradníci, zámečníci, zásobovači, závozníci, zbrojaři (u policie, armády, vězeňské služby, bezpečnostních agentur, apod.), zedníci, zoologové, zootechnici, zvonáři. Osoby provozující některý z uvedených sportů v rámci organizací, jejichž náplní je organizování tělovýchovné, soutěžní nebo závodní činnosti, a to v těchto sportech: atletika, aerobic, badminton, balet, baseball, běh na lyžích, biatlon, fitness, jezdectví, krasobruslení, kulturistika, lukostřelba, moderní gymnastika, nohejbal, orientační běh, paintball, plavecké sporty, rychlobruslení, rychlostní kanoistika, silniční a dráhová cyklistika, softball, sportovní gymnastika, sportovní tanec, squash, stolní tenis, střelectví, tenis, triatlon, veslování, vodní pólo, volejbal.

3. riziková skupina: osoby se zvláště zvýšeným rizikem

Deratizéři, krotitelé zvířete, manuální a provozní pracovníci v hutnictví a těžkém strojírenství, v lomech a dolech, piloti ozbrojených složek, požárníci, pracovníci s jedovatými, výbušnými nebo zářivými látkami, pracovníci s vysokým rizikem akutních otrav, pracovníci s vysokým rizikem popálenin z důvodu vysoké teploty pracovního prostředí, pracovníci ve výškách (pokud mají předepsáno upevnění závěsem), pracující pod vodou s potápěčím dýchacím přístrojem, příslušníci horské záchranné služby, pyrotechnici, tovární a zkušební jezdci motorových vozidel a plavidel, registrovaní rozhodčí fotbalu nebo hokeje, výzkumníci a badatelé v neprobádaných krajinách, záchranáři a členové havarijních sborů, zkušební piloti, železniční posunovači.

Osoby provozující některý z uvedených sportů v rámci organizací, jejichž náplní je organizování tělovýchovné, soutěžní nebo závodní činnosti, a to v těchto sportech: americký fotbal, bojová umění všech druhů a stylů vč. sebeobrany, basketbal, boby-skeleton, box, cyklotrial, dobrovolní hasiči, floorbal, fotbal, házená, hokejbal, in-line hokej, in-line skating, jachting, jezdecké závody na koních, jízda na sněžných a vodních skútrech, judo, korfbal, lakros, lední hokej, moderní pětiboj, motorismus, národní házená, potápění (bez dýchacího přístroje), pozemní hokej, parasailing, ragby, saně, sjezdové lyžování, skateboarding, skiboby, skoky do vody, skoky na lyžích, snowboarding, šerm, vodní lyžování, vodní motorismus, vodní slalom a sjezd, vysokohorská turistika (na turistických cestách a bez použití horolezecké výbroje), vzpírání, zápas, závody na horských kolech, závody psích spřežení.

4. riziková skupina: osoby s vysokým rizikem

Artisté, kaskadéři, veškerá soutěžní, závodní a jiná sportovní činnost včetně přípravy na ni (tréninku) u profesionálních sportovců a sportovců zúčastňujících se nejvyšších republikových a zahraničních soutěží (mimo sportovců zařazených do 1. rizikové skupiny).

Konečné rozhodnutí o zařazení pojištěného do rizikové skupiny je v kompetenci pojistitele.